

časopis
SLOGA

KUD SLOGA

ČASOPIS SLOGA

Letnik XII

Številka 1, december 2014

IZDAJATELJ

KUD Sloga, Črni Vrh 84, 5274 Črni Vrh nad Idrijo

GLAVNA UREDNICA

Polona Rudolf Žigon

UREDNIŠTVO

Dušan Čuk, Urška Čuk, Tatjana Fajdiga, Nataša Hvala, Lovrenc Habe,

Meta Pivk, Tomaž Rudolf, Marjetka Rupnik, Valentina Rupnik

LEKTORIRANJE

Nataša Hvala

OBLIKOVANJE

Janez Hvala

NASLOVNICA

Ledeni oklep

Fotografija: Lovrenc Habe

PREDZADNJA STRAN

Črni Vrh v času žledoloma

Kolaž fotografij sestavila Polona Rudolf Žigon

ZADNJA STRAN

Ujeti listi

Fotografija: Irma Grošel

NAKLADA

420 izvodov

TISK

Birografika Bori d.o.o. Ljubljana

Beseda glavne urednice

Kultura za naše preživetje ni nujno potrebna, a je ena od tistih pomembnih stvari, ki nam življenje obogatijo in obarvajo. Marsikdaj zaradi vsakodnevnih obveznosti ob koncu tedna težko zberemo voljo in odidemo na prireditve v domačo kulturno dvorano. A če nekako premagamo svojo brezvoljnost in se dvignemo s kavča, se domov vrnemo kulturno bogatejši, zadovoljnejši, z novimi spoznanji in veseli, da smo nekaj naredili zase.

Prav poseben občutek pa je, če si sam eden od ustvarjalcev kulturne prireditve. Zadovoljni poslušalci vedno poplačajo ves vložen trud, ki ga ni malo in je največkrat skrit. Malokdo se zaveda, koliko časa in dela vseh vpletenih je potrebnega zgolj za eno dobro zapeto pesem na koncertu, za en odlično odigran prizor v gledališki igri ali za organizacijo kulturne prireditve. Za vsem tem se skriva ogromno vaj, odrekovanja in marsikdaj tudi lastnih sredstev.

Danes lahko veliko preberemo o tem, katera hrana pozitivno vpliva na naše srce, možgane ... Današnja družba daje velik poudarek zdravi hrani za naše telo in prav je tako. Ne glede na to, v kako dobrem fizičnem stanju je naše telo – če znotraj sebe ne čutimo miru, spokojnosti in harmonije, potem je vse zaman. Tudi hrana za dušo je pomembna in nekaj lahko k temu prispeva tudi dobra knjiga, odličen koncert ali čas, ki si ga vzamemo za ogled razstave. Upam, da bo vaša dušo poživilo tudi branje časopisa Sloga. Skozi prispevke se da ugotoviti, da se v Črnem Vrhu veliko dogaja, saj so društva aktivna in vsa se trudijo na svojem področju.

Leto 2014 se poslavlja in vsi nestrpno čakamo novega. Tudi zato sta božični in novoletni čas vedno bogata z različnimi dogodki. Vrstijo se koncerti, delavnice za otroke in odrasle, sejmi in bučna silvestrovanja. Želim vam, da si v vsej poplavi možnosti izberete nekaj, kar bo nahranilo vašo dušo ter ji prineslo mir in spokojnost.

POLONA RUDOLF ŽIGON

Življenje teče in se ne spremeni,
ko ozrem se nazaj, vse drugače se zdi.

Se spomnim drevesa, ki pod oknom je stalo,
vsako leto bilo je večkrat opazovano.
Umetnine majhnih otrok so opazovale hodnike,
polne otrok, ki znali občudovati so slike.
Hiško smo si sami zgradili, četudi brez kapa,
za darilo smo rož bili veseli, ne pa stotaka.
V sneg smo imena, pluse in srca risali,
v vetru smo polko in valček plesali.
V maju vsak dan v cerkev pesem zapeti,
z rolerji na kolo, nismo spoznali besede trpeti.
Čakali na starše, da smo lahko jih objeli,
bili so največ, kar smo takrat si želeli.
V gozdu iskali smo Janka in Metko na poti,
smo želeli pomagati deklici z vžigalicami, siroti.
Smo lovili in zbirali hrošče, sami naredili kres,
vedno smo skupaj stopili, ko šlo je zares.

Življenje pa teče in se ne spremeni,
ko ozrem se nazaj, vse drugače se zdi.

Zdaj pod oknom ni več cvetočih dreves,
le ceste, polne ljudi brez živih teles.
Hodniki so temni in prazni, otrok več ni,
vsak za svojim mobilcem, brez sončne luči.
Pričakovanja postala so večja kot želje,
če dober si, danes podlež z lahkoto te zmelje.
Zabave ni več s praznim kozarcem,
ni več očeta z ljubezni udarcem.
Namesto ljubezni je študij največji uspeh,
a ne le po svojih, tudi po tujih poteh.
Svetu zavladal je dotik brez ljubezni,
najhuje pa je, da sploh nismo več jezni.
Iz dneva v dan ponavljamo iste prazne besede,
le da kot otrok ne čutiš družbene bede.

A življenje teče in se ne spremeni,
ko pa ozrem se nazaj, vse drugače se zdi.

Janja Kavčič
ŽAREK

Ko želiš si, da ves svet bo tvoj,
ujame te lepota tvojih rok,
pesek ti spolzi med prsti, ko loviš –
še zadnji žarek iz oči.

Ni vsako jutro isti dan
in zarja ne ustavi tvojih sanj,
ni je solze, ki ušla bi bolj lahko –
kot zadnji žarek iz oči.

Je boj za jutri tvoja noč,
ki za dotik računa tisoč ran
in zapušča te počasi brez sledi –
za zadnji žarek iz oči.

Tvoj svet je prah iz treh besed,
a ena sama te ne umori.
Roka roki da roko skozi temo –
in zadnji žarek v oči.

Sonja Habe
NAPREJ, NAZAJ

Star gugalnik
v ritmu se giblje
naprej, nazaj,
nazaj, naprej.

Na njem zguban obraz
vrača se zasanjano
v mladosti čas
naprej, nazaj, nazaj ...

Pred hišo kostanj cvetoč,
na njem gugalnica.
Na gugalnici deklica
pordelih lic vpije:
„Močnejše, višje, še višje!“

Kot ptica na krilih
je poletela,
bele oblake
z rokami objela,
sonček ji zlat
boža obraz
in vetrič lahno
vrtinči šop las.

Male nogice
se poganjajo
naprej, nazaj, nazaj ...
„Nona, ali že spiš?“
zasliši se glas.

Lilijana Homovec
OGENJ V DUŠI

Obleci enkrat mojo kožo,
zapni si jo z zadrgo prav do konca
in občuti, da te stiska v pasu.

Vtakni noge v moje čevlje,
da te nesejo po skalni poti
in pritiskajo na tvoje žulje.

Z mojega obraza si poglej v oči,
v njih poišči svojo dušo,
da vidiš, če mogoče v kakšnem kotu
ogenjček še kaj gori.

Pustovanje

Prav gotovo smo se februarja vsi razveselili malih maskarc, ki so se zbrale v črnovrški dvorani KUD Sloga in nam z rajanjem obljublale prihod pomladi. Manjkalo ni ne čarovnic ne piratov ter izvornih kostumov, za katere nisi mogel točno določiti, kaj naj bi predstavljali. Potem ko so se maskare zbrale, so si najprej ogledale kratko lutkovno predstavo Mali medo, nato pa nadaljevale z rajanjem in brezglavim norenjem po dvorani. Ko so že postajale utrujene, so pridni organizatorji hitro začeli razdeljevati pomfrit in topel čaj in vsi so si hitro opomogli ter s polnim trebuščkom počeli stvari, ki jih pač maskare počnejo, dokler niso dvorane zasedle velike maskare, katerih naloga je bila nadaljevati rajanje pozno v noč.

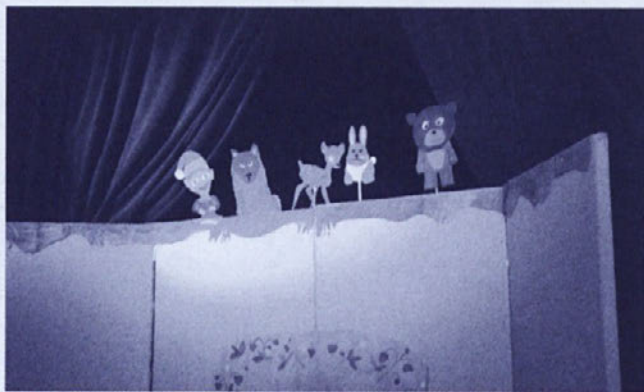

foto: Tatjana Fajdiga

URŠKA TESTEN

Glasba nas spremlja

KUD Sloga Črni Vrh je 7. junija letos pripravil že 18. pevsko revijo Naj pesmi srca nam vedre. Zadnja leta se je številka ustavila pri devetih pevskih zborih in tudi letos je bilo tako.

Na odru se je ta dan zvrstilo staro in mlado, začenši z najmlajšimi Sončki iz vrtca z zborovodkinjo Majdo Lužnik. Nadaljevali so trije pevski zbori OŠ, vse vodi priznana zborovodkinja Damjana Vončina. Otroški pevski zbor Cekinčki sestavljajo učenci 1. in 2. razreda, otroški pevski zbor Cekin učenci 3., 4. in 5. razreda, sledi še Mladinski pevski zbor z učenci višjih razredov devetletke. Otroški pevski zbor ima tudi župnija Črni Vrh, njihova zborovodkinja je Polona Rudolf. Na reviji so se predstavili ob klavirski spremljavi Jane Batič. Najštevilčnejši pevski zbor MePZ Dr. Francišek Lampe z neutrudno zborovodkinjo Katjo Bajec Felc je v nadaljevanju poskrbel za mogočen pevski zvok, sledile so mu pevke ŽePZ Ivan Rijavec z isto zborovodkinjo. Moški pevski zbor Pobje, ki jih vodi Veronika Škedelj, je bil predzadnji nastopajoči, revijo pa je zaključil Mladinski pevski zbor župnije Črni Vrh. Zborovodkinja Lea Zajec je ob klavirski spremljavi Andreje Kavčič in Terezije Rupnik na citrah iz zbora izvabila petje, ki so ga poslušalci v nabito polni dvorani nagradili z bučnim aplavzom.

Kot je povedala voditeljica večera Manca Rudolf, nas glasba spremlja skozi naše celotno življenjsko potovanje, ob veselju in žalosti, ob delu in prostem času, ob zibelki in grobu. In na reviji v Črnem Vrhu je že bilo tako. Veliko lepega petja, vmes pa besede avtorice veznega teksta Polone Rudolf o aktualnih, zgodovinskih in dogodkih s področja kulture, ki nas trenutno spremljajo skozi vsakdan.

DAMJANA VONČINA

Zborovsko petje kot del vzgoje

Na Osnovni šoli Črni Vrh ima zborovsko petje že dolgo tradicijo. In vsako leto se lahko pohvalimo, da v treh pevskih zborih poje velika večina učenek in učencev naše šole.

Pred mojim prihodom na to delovno mesto na šoli sic-

er še ni bilo mladinskega zbora. Se je pa gojila tradicija zborovskega petja (predvsem pri mlajših otrocih). Veliko otrok je pelo tudi v cerkvenih pevskih zborih, kar mi je bilo v veliko veselje in pomoč, ko sem na šoli postavljal in sestavljal mladinski zbor.

Po petnajstih letih dela z mladino na črnovrški osnovni šoli lahko rečem, da je petje postalo del našega vsakdana. Vaje vseh treh pevskih zborov so avtomatično vključene v urnike otrok, kar pomeni, da otrokom ni treba čakati na pevske vaje. Pevska dejavnost se nadaljuje takoj po končanem pouku.

Tudi nastopi so del našega dela. Pevke in pevce skušam preko nastopov naučiti na kontroliranje treme in strahu pred nastopanjem. Petje pred občinstvom je pozitivna izkušnja za sicer manj uspešne učence. Na koncu skladbe vedno dobijo aplavz VSI pevci, torej so na koncu pohvaljeni in nagrajeni VSI. Vsak nastop je za nas pomemben, ne glede na to, ali je na šoli, v kraju ali izven kraja. Prav je, da se pevke in pevci zavedajo, da na vsakem nastopu predstavljajo sebe, šolo in tudi kraj.

Na krajevni reviji pevskih zborov Naj pesmi srca nam vedre redno sodelujemo. Zavedam se, da je to za otroke dodatna pevska aktivnost, saj je nastop med vikendom, torej na njihov prosti dan. A je posebna izkušnja, saj svoje petje in trud predstavijo tudi poslušalcem, ki sicer v šolo ne pridejo. Po drugi strani smo pa s KUD Sloga, ki organizira prireditve, domenjeni, da šolski otroci spremljajo in poslušajo celoten koncert v dvorani, kar pomeni, da pevke in pevci poslušajo vse ostale zasedbe, ki delujejo v kraju. Marsikdo od učencev na krajevne kulturne prireditve ne zahaja. Zato pa ima ravnano na tem koncertu možnost slišati delo in trud ostalih vokalnih zasedb Črnega Vrha.

In tudi to je del zborovske vzgoje teh otrok. Naj slišijo tudi ostale pevce. Naj si ne mislijo, da so edini pod soncem, ki pojejo. Naj se zavedajo, da je potrebno za lepo zborovsko petje skozi celotno življenje skrbeti za svoj glas, redno hoditi na vaje in z ostalimi pevci biti

v posebni povezanosti, saj bo le tako glasba na odru zaživela v svojem pravem pomenu.

DUŠAN ČUK

Kulturni krožnik

»Veš, poet, svoj dolg?« ... je svoje misli zapisal pesnik Oton Župančič in ta misel se mi je motala po glavi, ko smo člani KUD Sloga priredili literarni večer in prebirali pesmi naših znanih in manj znanih avtorjev slovenske poezije.

foto: Lovrenc Habe

V prijetnem okolju obnovljenega črnovrškega parka v družbi spomenikov, postavljenih našim zaslužnim rojakom, smo poskušali popestriti prijeten poletni večer s prebiranjem pesmi pesnikov, ki jih je zaznamovala obletnica rojstva ali smrti in jih je po svojem okusu izbrala Polona Rudolf. Pesmi, ki smo jih prebirali, so namenjene različnim bralcem, tako otrokom kot odraslim. Prebrane pesmi Šinkovca, Kajuha, Kosovela, Minattija in Černejeve so nam razkrivale občutja ustvarjalcev, vsakega posebej v svojem času in okolju, ko so svoja občutja in misli prenesli na papir. Tako smo se sprehodili

med otroškimi pesmimi Anice Černejeve, ki jih je zaznamovala posledica prve svetovne vojne, in pesmimi za otroke, ki jih je napisal prezgodaj umrli pesnik Krasa Srečko Kosovel. Čeprav mlad je Kosovel napisal tudi veliko pesmi o obdobju, ki ga je zaznamovala zasedba Primorske in so ljudje preživljali hude čase. Tudi Ivan Minatti s svojimi zaznamuje svoj čas morda bolj osebnoizpovedno, s precej melanholije in pesimizma. Tudi pesnika Karla Destovnika Kajuha je zaznamovala druga svetovna vojna, zato njegove pesmi izražajo težke trenutke vojnih časov. Črtomir Šinkovec je morda nam manj znan, rojen na Vojskem nad Idrijo, in v svoji poeziji opisuje rojstni kraj ter življenje malih ljudi v teh krajih.

Prijetno druženje ob kulturnem krožniku smo popetrili s prijetnim zvokom harmonike in se razšli z mislijo, da se še kdaj srečamo na podobni pojedini.

POLONA RUDOLF ŽIGON

Koledar za novo leto

Poleg smrečice, okraskov in bučnih praznovanj novo leto zaznamujejo tudi koledarji. V začetku januarja starega zamenjamo z novim in dobro je, da je koledar tudi paša za oči, saj ga bomo gledali celo leto.

Prav zato v KUD Sloga že nekaj let organiziramo delavnico izdelovanja koledarjev za otroke. Otroci, ki so

foto: Tatjana Fajdiga

ustvarjali svoj koledar, so se dela lotili z vso resnostjo, saj so si v glavi že zamislili, kam bodo svoj koledar obesili. Najprej jim je Vera Rudolf, ki je delavnico vodila, povedala, kako bodo koledar izdelali, nato pa jih je prepustila njihovi lastni domišljiji. Nastali so čudoviti koledarji, ki so celo leto krasili marsikatero stanovanje na Črnovrški planoti. Upam, da jih bo na steni zamenjal nov koledar, ki je bil izdelan na naši delavnici.

IRENA KENK

Zaradi radona smo postali prepoznavni

Razreševanje problematike prekomerne koncentracije radona v nekaterih prostorih OŠ Črni Vrh je v lanskem šolskem letu narekovalo aktivnosti vseh dejavnikov, ki so na kakršen koli način povezani z delovanjem šole. Po izvedbi neuradnih in uradnih meritev koncentracije radona ter številnih razgovorih je v mesecu februarju prišlo do končnega dogovora med Občino Idrija in Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport o izvedbi prve faze sanacije. Prva je prevzela organizacijske, druga pa finančne obveznosti sanacije. Kljub pomislekom, da le-ta ne bo izvedena do začetka novega šolskega leta, je bila vzpostavitev aktivnega izsesavanja kontaminiranega zraka iz kanalizacijskega sistema skozi tri vrtine z ustvarjanjem podtlaka realizirana konec meseca avgusta. Od septembra do konca oktobra so potekale kontrolne meritve, ki jih je izvajal Zavod za varstvo pri delu Ljubljana. Rezultati meritev so pokazali, da je stanje koncentracije radona, z izjemo v dveh učilnicah, pod dovoljenim povprečjem 400 Bq/m³. Za sanacijo stanja v teh dveh učilnicah bo potrebno izvesti drugo fazo sanacije. Kdaj bo ta izvedena, pa je odvisno predvsem od ustanovitelja in pristojnega ministrstva. Ker pa nismo več edini zavod v občini, ki ga bremeni prekomerna koncentracija radona, bo zaradi tega izvedba druge faze še težavnejša. Preventivno pa bomo v šoli še naprej prostore prezračevati.

Vse šolsko leto smo bili vključeni tudi v gradnjo vrtca. Zaradi gradnje smo si morali urediti nadomestni vhod v stavbo, omejeni smo bili pri uporabi šolskega športnega igrišča in ostali smo brez parkirišča. Ob tej priliki se moramo še enkrat zahvaliti Anki Poženel, ki nam je odstopila svoje zemljišče za nadomestno parkirišče. V času gradnje je izvajalec gradbenih del uporabljal vse naše infrastrukturne vode, simbioza med šolo in vrtcem pa ostaja tudi po otvoritvi, saj oba objekta povezujeta skupna kuhinja in ogrevanje. Z izgradnjo vrtca je šola ostala brez igrišča za najmlajše, nadomestno igrišče pa bo moral v naslednjem letu zgraditi investitor vrtca.

V šolskem letu 2013/14 je v osmih oddelkih Osnovno šolo Črni Vrh obiskovalo 115 učencev.

Skladno s podzakonskimi določili in navodili pristojnega ministrstva smo imeli že drugo leto zapored, kot posledica premajhnega števila učencev v posameznih razredih, kombiniran oddelk dveh razredov.

V letošnjem šolskem letu 2014/2015 pa imamo kljub enakemu številu učencev dva kombinirana oddelka, in sicer kombinacijo 3. in 5. razreda ter kombinacijo 7. in 8. razreda.

Pri nacionalnih preizkusih znanja v 6. in 9. razredu so učenci dosegli pri slovenščini višji rezultat od slovenskega povprečja, pri matematiki in angleščini pa so bili nekoliko nižji od slovenskega povprečja.

Poleg obveznih vzgojno-izobraževalnih vsebin, ki smo jih realizirali v celoti, so se učenci udeleževali tudi različnih šolskih, kulturnih in športnih tekmovanj tako na lokalnem kot na državnem nivoju. Med najvidnejšimi uspehi je potrebno izpostaviti:

- uvrstitev mladinskega pevskega zbora na medobčinski nivo, kar pomeni, da se lahko primerja z najboljšimi mladinskimi zbori v Sloveniji,
- zlato priznanje za izdelavo raziskovalne naloge iz zgodovine na temo Junaki našega časa (Janko Premrl Vojko), dve zlati priznanji z likovnega

natečaja Drevo OŠ Šturje, osemnajst zlatih priznanj iz angleške bralne značke Epi Reading Badge ter po dve srebrni Cankarjevi priznanji, Preglovi priznanji, priznanji na tekmovanju Evropskega matematičnega kenguruja in priznanji iz Vesele šole.

Že tretje leto je potekal tečaj angleščine za učence od 1. do 4. razreda, ki ga vodi Ljudska univerza Ajdovščina. V letošnjem letu so v ta tečaj vključeni tudi učenci 5. razreda.

Za učence 6. razreda je bila organizirana šola v naravi v Savudriji, Projektni teden: ČŠOD Štrk Ptuj za učence od 7. do 9. razreda, za nadarjene učence pa Tabor za nadarjene, ki je potekal v Centru šolskih in občolskih dejavnosti v Planici.

Gledališka predstava Bina Štampe Žmavc: Ure kralja Mina

foto: Ivanka Erjavec

OŠ je bila vključena v izvajanje projektov na državni ravni, in sicer:

- Inovacijski projekt Strategije za razvoj kompetence učenje učenja/Ustvarjalni vzgib
- Profiles – projekt 7. evropskega okvirnega programa
- Projekt Dvig socialnega in kulturnega kapitala v lokalni skupnosti v povezovanju z okoljem (SKK); najpomembnejše dejavnosti: Novoletna prireditev

– Mavrica generacij, Eko dan, Ko šola/vrtec postane galerija, Kulturni maraton, povezovanje z Geoparkom Idrija

- Projekt Rastem s knjigo
- Preventivni projekt »Policist Leon svetuje« v 5. razredu
- Projekt Zdrav življenjski slog
- Projekt Tradicionalni slovenski zajtrk

Šola uspešno sodeluje tudi z oddelkoma Glasbene šole Idrija in Čipkarske šole Idrija v Črnem Vrhu. Učenci Glasbene šole s svojimi glasbenimi točkami, pripravljenimi pod mentorstvom svojih profesorjev, obogatijo šolske prireditve, enako pa učenci Čipkarske šole z razstavami čipkarskih izdelkov popestrijo šolske razstave.

Pedagoški optimizem je osnova našega dela, zato se trudimo, da kljub nekoliko slabšim pogojem (kombinacije) nudimo učencem čim bolj kvalitetno vzgojno-izobraževalno delo.

TATJANA FAJDIGA

Novo poslopje vrtca v Črnem Vrhu

Star pregovor pravi: »Kdor čaka, dočaka.« In to smo spoznali tudi v Črnem Vrhu, kjer smo dolgo čakali na nov vrtec, letos v septembru pa smo se vanj tudi končno preselili. Vanj so se preselili otroci iz dveh oddelkov starega vrtca in en oddelek otrok, ki je gostoval v črnovrški osnovni šoli. Našlo se je dovolj prostora, da so se jim pridružili tudi nekateri iz naše krajevne skupnosti, ki so do sedaj obiskovali enoto v Godoviču ali bili še v domačem varstvu.

foto: arhiv Vrtca

Sedaj bivamo v novi zgradbi, ki ustreza vsem standardom in nam zagotavlja čudovite možnosti za igro in delo. Da je do vsega tega prišlo, je bilo veliko načrtovanja, dela in skrbi, kar je zaposlovalo mnogo ljudi, za marsikatero mi niti ne vemo. Smo jim pa hvaležni. Njihov trud je obrodil sadove, ki jih mi sedaj z veseljem uživamo. In z lahkoto smo se, prej vajeni skromnih, majhnih prostorov, navadili na dobro opremljene, velike prostore, ki so nam na voljo poleg igralnic. Vsekakor nas je zelo prevzela telovadnica, pa tudi skupni prostor za prireditve in druženje vseh otrok vrtca. Veseli smo tudi novega igrišča, na katerega lahko dostopamo kar preko teras iz igralnic, kar je za nas nekaj čudovitega.

Če vas besede ne prepričajo in vam tudi fotografija ne pove dovolj, se kdaj sprehodite mimo. Nekateri ste nas obiskali na otvoritveni slovesnosti, ki smo jo vsi težko pričakovali in se nanjo tudi zelo zavzeto pripravljali. Še vedno pa ni prepozno in nas lahko še vedno obiščite. Veseli vas bomo.

V domu imamo radi knjige in radi sodelujemo pri branju

Delo v knjižnici je lahko tako zabavno kot poučno. Kot diplomirana bibliotekarka se zavedam, kakšen pomen imajo knjižnice v današnji informacijski družbi. V Domu za starejše Bor, ki je socialno varstveni zavod za starejše, sedaj že več kot leto dni "vodim" knjižnico zanje, saj jim splošne knjižnice niso več tako na dosegu roke kot nekoč.

Preden sem začela oziroma sploh vedela, da imajo stanovalci doma na voljo tudi knjige za branje, sem že študirala bibliotekarstvo. Zato sem, ko sem knjižnico prevzela, imela veliko idej in zamisli, kako bi knjižnico uredila in organizirala, da bi bila starejšim uporabnikom najbolj prijazna. Spraševala sem, kako narediti zbirko knjig stanovalcem privlačno, jih navdušiti za branje in kakšne storitve jim ponuditi. Knjige v knjižnici so bile skoraj v celoti vse podarjene s strani svojcev stanovalcev v domu.

Pred urejanjem sem se pogovorila s stanovalci in skušala pri temupoštevati njihovo mnenje ter hkrati urediti gradivo s strokovnim znanjem, ki sem ga pridobila. Knjižnico smo urejali v letu 2013 in 2014 skupaj z nekaterimi stanovalci.

Izločili smo težke knjige, ki jih stanovalci ne bi mogli dalj časa držati v rokah. Prav tako smo izločili gradivo, v katerem tisk ni bil primeren za starejše uporabnike. To so majhne črke in premalo razmika med vrsticami. V naslednji fazi smo knjige uredili po abecedi priimkov avtorjev in znotraj le-tega še po abecedi naslova. Urejanje knjižnice je potekalo skoraj celo leto. Sedaj pa lahko novo podarjene knjige hitro uredimo po policah in tudi izposojanje je lažje in hitrejšo.

Za večino stanovalcev je prihod v sam prostor knjižnice težaven in knjige sami težje najdejo, zato smo se tudi

odločili, da bomo obdržali prejšnji način izposoje knjig za uporabnike. Uporabljamo metodo potujoče knjižnice, le da namesto bibliobusa za prevoz knjig do uporabnikov uporabljamo mali voziček. Nanj ob pomoči nekaterih stanovalcev naložim knjige in jih potem popeljemo po sobah, da si knjige stanovalci izberejo in potem tudi berejo. Voziček potem pustimo na hodniku, ki je v bližini sob stanovalcev, da si lahko tisti, ki hitreje berejo, pridejo tudi sami vzeti drugo knjigo.

foto: Teja Počkaj

Tak način izposoje in zbirko knjig smo ohranili do začetka marca, potem sem se odločila, da bi bilo mogoče dobro, da naredim izkaznico za celoten dom, da bi naši starejši stanovalci dobili tudi kakšne novejšo knjige v branje. Bili so veseli, da jim lahko nosim tudi knjige iz splošne knjižnice. Seveda smo se dogovorili, da knjige, ki prihajajo iz knjižnice, obdržijo pri sebi, dokler potujoči voziček ne pride zopet do njihovih sob, da se knjige ne bi pomešale. V mesecu aprilu se je v splošnih knjižnicah začela tudi organizacija projekta Primorci beremo, zato sem se odločila, da vanj vključim tudi naše starejše bralce. Udeležba bralcev je bila 50 % uspešna. Od začetka oktobra izvajam za naše bralce tudi bralno skupino, katere se v povprečju udeleži do 10 stanovalcev. Uspešno je projekt Primorci beremo zaključilo pet bralk. Na bralnih skupinah, ki potekajo enkrat na teden,

beremo razne zgodbe, bajke, legende, pesmi, pogo-varjamo se o avtorjih. Teme so večinoma tudi povezane z dogajanjem v okolju ter s prazniki, ki so se pred kratkim zgodili ali pa prihajajo. Skušam poiskati tudi novejšo zgodbe in teme, da so bralne ure zanimive in poučne. Za prihodnost bomo skušali v sklopu legende Lovilca sanj na delavnici, ki je še v teku urejanja, za udeležence prikazati, kako se lovilec sanj izdelava. V dogovarjanju je tudi prireditev podelitve priznanj nagrad projekta Primorci beremo, ki bi jo pripravili v domu Bor.

V nadaljevanju bi se posebej rada zahvalila Domu za starejše Bor, ki mi omogoča izvajanje bralnih uric in tudi urejanje knjižnice za stanovalce. Poleg tega pa se zahvaljujem gospodu Franciju, ki mi prijazno pomaga vsak petek, ter gospe Ani, ki je knjižnico urejala prej in mi je prepustila delo.

Nekaj vtisov bralcev:

- Knjižnica je sedaj lepo urejena in lahko si izbiram knjige, ki so mi všeč. (*gospa Marija*)
- Zelo mi je všeč naša knjižničarka, ki nam polepša naš vsakdanjik z dobrimi zgodbami. (*gospa Jožefa*)
- Zelo dober predlog je, da lahko beremo knjige iz drugih knjižnic in tako sodelujemo pri projektu Primorci beremo. (*gospod Franci*)

VALENTINA TOMINEC

Obisk knjižnice se veča

Dobri dve leti sta minili, odkar je Mestna knjižnica in čitalnica Idrija odprla svojo podružnico v Črnem Vrhu. Knjižnica je začela delovati 21. 6. 2012, in sicer enkrat tedensko s 4-urnim delovnim časom. Vendar se je kmalu izkazalo, da delu z uporabniki knjižničarki v tako kratkem delovnem času ne bosta kos, saj se je v 4 urah zvrstilo povprečno 125 uporabnikov, kar je bilo glede na omejen prostor in kader kar prevelik zalogaj. Marca 2013 je knjižnica povečala odpiralni čas; poleg četrta

(z dodatno uro odprtosti) je odprta tudi ob ponedeljkih, in sicer ravno tako 5 ur.

Črnovrška knjižnica je majhna, toda zelo prijetna. Po obsegu meri 63,40 m², kamor sta všteta tudi skladišče in toaletni prostori, tako da je dejanske površine za delo z uporabniki približno 55 m². Za tako velik oziroma majhen prostor in za kraj s takim številom prebivalcev je bilo v prvotnem načrtu predvidenih 6000 enot gradiva. Ob odprtju je knjižnica štela približno 4500 enot, vendar jih je v dveh letih delovanja pridobila še 2000 (realno približno 2500 enot, od katerih odštejemo 500 odpisanih enot revij in poškodovanega gradiva). To pomeni, da že po dveh letih knjižnica presega predvideno število enot, njena prostornina pa ostaja enaka. Treba je tudi vedeti, da stalno prihajajo nove knjige in revije, starejše gradivo pa je tudi zelo težko odpisovati, ker večinoma zajema knjige, ki niso starejše od desetih let in so vse zelo iskane in množično izposojane.

Nadaljnji izziv v črnovrški knjižnici predstavljajo organizirani obiski. Ker veliko črnovrških otrok ni vključenih v vrtec, so jim različni organizirani obiski knjižnice in ur pravljic več kot dobrodošli in težko pričakovani. Prostor, namenjen otrokom in uram pravljic, sprejme približno 10 otrok, na pravljico pa jih pride po navadi okrog 20. Zadnjo pravljico jih je poslušalo kar 23. Pri projektu Primorci beremo, bralni znački za odrasle, pa je letos v črnovrški knjižnici sodelovalo 19 bralk, 15 jih je bralno značko tudi zaključilo, kar je 100 % več kot lanskoleto. Stvari torej rastejo in se razvijajo v vse smeri, vsa ta dejstva so zelo zgovorna in dajo misliti. Kultura je bila za Črnovrške že od nekdaj zelo pomembna, te-

kom zgodovine so na tem območju delovala različna izobraževalna in kulturna društva, že od leta 1947 deluje društvo KUD Sloga ter nekaj pevskih zborov. Ob tako velikem obisku knjižnice in povpraševanju po še več dogodih v okviru le-te je Krajevna skupnost Črni Vrh pod prizadevnim vodstvom Jurija Kavčiča na Občino Idrija poslala pismo civilne iniciative, v katerem so prosili za podaljšanje delovnega časa ter prostorsko razširitev, s tem pa tudi razširitev dejavnosti, aktivnosti in prireditev. Upamo, da nam bodo odgovorni prisluhnili.

NATAŠA HVALA

Utrip župnije v letu 2014

Pastoralno leto 2013–2014 je predvsem skrbelo, da bi se čim bolj uveljavile pastoralne smernice Plenarnega zbora cerkve na Slovenskem. V ospredje je prišla potreba, da gremo h koreninam naše vernosti – k molitvi, bogoslužju in Svetemu pismu. To so temelji naše vernosti in to smo poglobljali v preteklem pastoralnem letu.

Leto ostaja v spominu po treh večjih slovesnostih. 4. maja je 26 mladih prejelo zakrament svete birme, 10 otrok pa je 25. maja prvič prejelo sveto obhajilo. 17. maja je veliki jubilej – biserno mašo obhajal rojak, msgr. Gašper Rudolf, 13. julija pa je svojo zlato mašo daroval msgr. Silvester Čuk. Oba velika jubileja sta povezala župnijo v veliki hvaležnosti za dar duhovništva obeh jubilarov.

V tem letu smo nadaljevali s svetopisemsko skupino. Na srečanjih smo po odlomkih spoznavali življenje Jezusa Kristusa, kakor nam ga predstavi evangelist Marko.

Molitvena skupina se zbira pri molitvi ob četrtkih po maši. Člani skupine skrbijo tudi za molitev rožnega venca pred mašo.

Skupino odraslih bralcev je letos ponovno nagovoril gospod Gregor Čušin, ki je vse pozval k odgovornemu branju Božje besede – dobri vnaprejšnji pripravi in predvsem veselemu oznanjevanju. Vse navzoče je navdušil s svojo monoigro Vera levega razbojnika in nas spodbudil, da je vsak razmišljal o svoji veri, v kaj, koga in zakaj veruje.

foto: Janez Hvala

Preko leta smo se družili ob praznikih, pri nedeljskih mašah in raznih pobožnostih – šmarnice in križev pot. Tudi letos so se otroci in mladi družili na oratoriju, starejši pa na srečanju starejših župljanov. Kot župnija smo na začetku avgusta poromali na Sveto Goro, konec meseca pa k Sveti Trojici v Slovenskih Goricah. Ob koncu leta smo kot že mnogo let doslej sodelovali na Trikralski akciji.

Na gospodarskem področju smo se trudili, da bi ohranjali našo kulturno dediščino. V zakristiji smo obnovili glavno zakristijsko omaro. Čaka nas še obnova, verjetno izdelava novega predalnika za hrambo oltarnih prtov. Delo bo dokončal Silvo Felc. Obnova križevega pota se nadaljuje, kot prihaja prostovoljna pomoč. Pred kratkim je bila izdelana VI. postaja, ki je popolno-

ma nova. Silvo Felc je izdelal »kapelico«, rezbarka Anica Ahčin iz Tuhinjske doline je izdelala relief, Jurij Makovec pa je izdelal okraske, vse pozlatil in pobarval.

Zaradi gospodarske krize se ne lotimo večjih del. Kar je sredstev, jih bomo porabili za obnovo strehe na župnišču. To delo bomo, z vašo pomočjo, verjetno opravili prihodnje leto.

O delu številnih drugih skupin so nekaj vrstic zapisali kar sami voditelji ali udeleženci.

Lansko leto smo bili lučkarji s celega sveta pozvani, da pričujemo to, kar doživljamo v naših skupinah. Tako kot prvi kristjani, ki so videli, verjeli in ki so šli oznanjat Jezusa po svetu.

Kot znamenje klica k poslanstvu smo na vsakem srečanju (vsak mesec) na sredo našega kroga postavili kovček. V njem je bila slika ene od prič iz Apostolskih del.

Te priče so nam posredovale gorečnost vere in tako smo tudi mi širili veselje, vero in ljubezen med druge. To pa je naše poslanstvo tudi za naprej.

ANA KAVČIČ

Otroški pevski zbor župnije Črni Vrh je tudi v preteklem letu delal po načrtanih tirnica. Veliko dela smo vložili v nove pesmi, ki smo jih nato zapeli Bogu v čast pri sveti maši, na krajevni reviji Naj pesmi srca nam vedre ter na dekanijskem srečanju pevskih zborov v Cerknem, in zelo sem vesela, da trud najmlajših pevcev v naši župniji ni ostal neopažen. Otrokom veliko pomeni, ko jih na pevske vaje pride pogledat gospod župnik, jih pohvali ter jim nameni spodbudne besede, pa tudi sama kot zborovodkinja rada slišim, da delam prav in s svojim delom razveseljujem ljudi okoli sebe. Pevce in pevke v

otročkem zboru spodbujam, da redno hodijo na pevske vaje ter da vztrajajo s petjem, tudi ko otroški zbor že prerastejo. Zavedam pa se, da imajo pri tem zelo veliko vlogo tudi njihovi starši, ki otroke spodbujajo k petju v domači župniji, in tudi zaradi njih bo lahko cerkveno petje v Črnem Vrhu še dolgo na zglednem nivoju.

POLONA RUDOLF ŽIGON

V letošnjem šolskem letu so konec septembra ministranti med svoje vrste sprejeli tri nove ministrante iz tretjega razreda, kar 6 pa se jih je poslovilo. Letos 23 ministrantov vsak dan v letu poskrbi, da župnik lažje opravlja svoje delo, saj so se na prvem sestanku dogovorili, kdo kdaj ministrira. Obiskali vas bodo na veliko soboto, ko bodo prav v vsak dom prinesli blagoslovljen ogenj. V letu, ki prihaja, pa imajo v načrtu organizirati dekanijsko srečanje ministrantov v Črnem Vrhu.

LOVRENC HABE

Iskanje pravih vrednot, izmenjava mnenj, molitev in druženje nas je tudi v tem letu zbiralo na srečanju zakonske skupine. Zakonsko življenje in življenje na sploh zna biti skozi prizmo Božje besede, ki je zbrana v Svetem pismu, vedno polno presenečenj in izzivov. Večeri, ko se v objemu Svetega Duha odprejo srca, so bogastvo, ki se ga največkrat ne zavedamo. Upam, da s svojim življenjem vsaj delček tega posredujemo naprej.

DUŠAN ŽGAVEC

Pri dramski skupini smo pripravili igrico ob prihodu Miklavža, s katero smo razveselili tudi člane skupine Vera in luč. Za materinski dan smo z našo igrico razveselili starše. Počivali pa nismo niti poleti. Kot je že v navadi, smo za oratorij pripravili oratorijsko igrico, ki je vsako jutro oratorija osvetlila življenje apostola Petra in nam pokazala, v kakšnem odnosu sta bila z Jezusom in zakaj je Jezus izbral prav Petra za voditelja svoje cerkve na Zemlji.

ADRIJANA PIVK

Krščanske žene se srečujemo vsak prvi torek v mesecu. Vodi nas sestra Rebeka. Na srečanja nas hodi od 5 do

10 žensk. Srečanje začnemo z molitvijo in branjem Svetega pisma. Nato sestra Rebeka izbere en odlomek in o njem razglabljam. Pove nam o času, ki je zajet v odlomku, nato pa dogajanje prenesemo v današnje življenje. Mene to srečanje notranje pomiri in mi daje nauke za otroke in vnuke ter življenje v današnjem času. Izrekamo tudi svoje prošnje in zahvale. Tako vesele odidemo domov.

UDELEŽENKA SKUPINE

Jasličarji se prvič zberemo novembra, da se pogovorimo o vsebini in da si porazdelimo delo. Lanske jaslice so nas popeljale na vsakoletno peš romanje na Sveto Goro. Jaslice pa smo tudi razstavljali, in sicer na Sveti Gori ter v Vipavskem Križu. Letos smo se na pobudo Ivana Rudolfa dobili že prej. Ob 100. obletnici 1. svetovne vojne pripravljamo praznovanje božiča na fronti. Upam, da nam bo uspelo.

JERNEJ ZAJEC

*»Če imaš prijatelja ob sebi, ni nobena pot predolga.«
(Japonski pregovor)*

Druženje s prijatelji je v času odraščanja velikega pomena in prav zato imajo mladi tudi v župniji priložnost, da se srečajo vsako drugo soboto zvečer na mladinski skupini. Običajno se pogovarjamo o kaki aktualni temi, skupaj molimo, načrtujemo dejavnosti, pojemo ob kitari, si ogledamo kak film ali pa odpeljemo na srečanje z mladimi iz dekanije. Prijateljstvo, ki se spleta med nami, nam omogoča ohranjanje povezanosti med nami in z Bogom.

URŠKA ČUK

Mladinski pevski zbor je v preteklem letu redno, kot je to že v navadi, v vsakem cerkvenem obdobju enkrat, sodeloval pri sveti maši, v maju pri sveti birmi, v juliju pa tudi na poroki v župnijski cerkvi v Črnem Vrhu nad Polhovim Gradcem. Nastopili smo na dekanijskem srečanju otroških in mladinskih zborov v Cerknem in na domači reviji Naj pesmi srca nam vedre.

LEA ZAJEC

Delo v letu 2014 so med drugim zaznamovale naravne nesreče. Zaradi žledoloma v začetku leta se je kar nekaj ljudi znašlo v stiski. Denarna pomoč je bila namenjena za gorivo in prehrabene bone. Organizirali smo tudi zbiranje pomoči za poplavlence v Bosni in Srbiji, jeseni pa še za poplavlence v Sloveniji. Nadaljevali smo tudi z vsakoletnimi aktivnostmi, kot so obisk starejših in bolnih ob velikonočnih ter božično-novoletnih praznikov, poleti pa smo zanje organizirali tudi že tradicionalno srečanje s sveto mašo. Člani Župnijske Karitas se redno udeležujemo organiziranih romanj in seminarjev. Opažamo, da se število ljudi, ki so se znašli v stiski, povečuje, zato medse vabimo nove člane, da bomo lahko naše aktivnosti še razširili.

MAJDA BAJEC

Tudi letos je teden dni v avgustu zaznamoval oratorij. Sledili smo zgodbi apostola Petra in ga skušali posnemati v tem, da bi bila tudi naša vera trdna kakor skala. Animatorji smo skupaj z zunanjimi sodelavkami in župnikom Srečkom pripravili bogat program katehez, iger in delavnic. Otroci so vsak dan domov odšli nasmejani in utrujeni in so komaj čakali naslednji dan. Klub deževnemu tednu nam je uspelo pripraviti pohod do kapelice svetega Huberta na Očetovem griču. Po skupni nedeljski maši pa smo si bili enotni, da komaj pričakujemo naslednji oratorij, ko bomo spet preživeli čudovit teden smeha, petja in molitve.

TOMAŽ RUDOLF

Pri pritrkovalcih smo letos kot vsako leto uvajali nove, sveže pritrkovalce. Letos je bila številka sicer majhna, vendar smo na pomoč poklicali še starejše izkušenejše pritrkovalce. Vaje smo imeli ob sobotah ob 9. uri in na začetku smo najprej vadili na bakrene cevi v župnišču. Ko smo znanje osvojili in je šlo približno brez napak, smo šli na zvonik. Igrali smo na 3 zvonove. Letos je bilo ogromno priložnosti za pritrkovanje, saj smo sodelovali pri zlati in biserni maši ter vseh ostali cerkvenih praznikov. Pri pritrkovalcih je zelo lepo in zabavno.

TEREZIJA RUPNIK

Ob koncu mandata

Tako kot se je letos županu in občinskim svetnikom iztekel mandat, so svojo pot zaključili tudi sveti krajevnih skupnosti. V letih od 2010 do 2014 se je na območju krajevne skupnosti Črni Vrh spremenilo kar nekaj.

Vsak svet KS pa mora v svojem mandatu imeti cilje in kot lahko razberemo iz prvega zapisnika KS Črni Vrh, so bili cilji naslednji: izgradnja vodovoda Črni Vrh–Zadlog, izgradnja vaškega jedra v Črnem Vrhu, asfaltacija javnih poti, izgradnja kanalizacije, izgradnja novega gasilskega doma, povezava od vaškega jedra do Doma za starejše Bor, izgradnja avtobusnega postajališča v Predgrižah in obnova zidu na pokopališču. Koliko pa je bilo realiziranega?

Če gledamo kronološko, začnimo pri mesecu novembru 2010. Črnovrška planota se je tedaj soočala s posledicami poplav. Največ težav je imel sam kraj Črni Vrh v spodnjem delu vasi tudi zato, ker si po mnenju domačinke novo naseljeni krajanje okolico bivališč urejajo po svoje, s tem pa zmanjšujejo pretok vode. Sanacija potoka in prepustov se še vedno projektira, a za malo denarja bi bila lahko že končana.

Ob koncu leta 2010 so v javnosti odmevale nekatere spremembe: banka Nova KBM je začela z zapiranjem svoje poslovalnice v Črnem Vrhu, v Pagonovi hiši naj bi naredili enoto mestne knjižnice, vodovod v Zadlogu naj bi bil narejen do marca 2011, prav v tistem letu pa naj bi bili opravljeni odkupi zemljišč za pešpot Črni Vrh–Dom za starejše Bor. Vse te novice so bile tekom naslednjih let delno izpolnjene.

foto: Lovrenc Habe

Junija 2012 je bilo v črnovrški KS praznično; tedaj so skupaj s podelitvijo občinskih nagrad otvorili novo knjižnico.

Večni problem, ki se je večkrat pojavil v minulem mandatu in ga nikakor ne bodo uspeli rešiti v kratkem, so lokalne ceste. V preteklem mandatu skoraj ni bilo seje, ko se ne bi pogovarjali o krpanju udarnih jam po vseh cestiščih v KS Črni Vrh ali o postavljanju in vgrajevanju bankin. Problem je tudi v samem središču vasi Črni Vrh, ki ima enak pomen kot trg v Idriji pred občinsko stavbo, zato svetniki KS Črni Vrh menijo, da se mu posveti enaka pozornost. A mnenje je eno, dejanska situacija pa drugo. Morda bodo številni dopisi na gospodarske javne službe Občine Idrija in Komunalno Idrija nekoč dobili svoj epilog. Udarne jame so se v kratkem rešile le maja 2013, ko si je župan ogledal lokalne ceste in obljubil takojšnje krpanje.

Sodelovanje med KS in občino pa podkrepijo občinski svetniki; KS Črni Vrh ima tri, sej pa se je redno udeleževal le eden, zato ni čudno, da so krajanje v začetku leta 2013 občinske svetnike prosili, da se v bodoče redneje udeležujejo sej.

Če se ozremo še v pomladne in poletne mesece letošnjega leta, lahko izpostavimo dogovor KS in

črnovrških upokojencev z Občino Idrija in Zavodom za spomeniško varstvo. Dogovor pravi, da se lahko s prostovoljnimi delom in upoštevanjem določenih pravil obnovi spomenike v parku Črni Vrh. Park so črnovrški upokojenci polepšali še z dodatnimi gredicami in novimi klopmi. Zaključil se je tudi velik projekt odprtja novega vrtca pri osnovni šoli v Črnem Vrhu.

V vseh štirih letih je bilo postorjenega, lahko tudi samo v obliki dogovorov. Če izpostavimo samo nekaj stvari: drog za zastavo pri avtobusnem postajališču v Črnem Vrhu, namembnost mlekar, predlog za postavitev informacijske table, neuspeh dogovor o odprtosti bencinskega servisa ob nedeljah, nagrade zaslužnim krajanom, dogovor za obnovitev zidu na pokopališču, predlog za odprtje ambulante v Domu za starejše Bor tudi za krajan, slavnostna otvoritev vodovoda v Zadlogu, predlog osvetlitve svetlega križa v Zadlogu, začetek izdelavne krožne poti pri OŠ, nakup vozička za žaro, soglasje za odkup zemljišč, kjer naj bi stala čistilna naprava, pa tudi odgovor na predlog obnovitve križa pri Andrejčkovem breznu, ki ga je februarja poškodoval žled. Najbolj aktualni predlog pa je prošnja civilne iniciative in zaposlenih v knjižnici Črni Vrh, da se ponovno podaljša delovni čas knjižnice Črni Vrh, saj je zanimanje veliko.

Če nad preteklim mandatom potegnemo črto, lahko rečemo, da se je na Črnovrškem nekaj le postorilo. Še bolje bi bilo, da bi bilo sodelovanja in dogovarjanja KS s komunalno in z gospodarskimi javnimi službami Občine Idrija več. Časovno je bilo uradnih sej KS Črni Vrh preko 54 ur.

MARIJA KOFOL KAVČIČ

Priprave na jubilej

Zadnjih šest let se glasbeno leto Mešanega pevskega zbora dr. Frančišek Lampe začena z novoletnim koncertom na Vrhniki in v Ljubljani. Skupaj z ustvarjalci z Vrhnike pripravimo program, s katerim pritegnemo

številne poslušalce, ki napolnijo dvorani tako na Vrhniki kot tudi v Ljubljani. Med poslušalci je vedno tudi kar nekaj naših krajanov. Revija pevskih zborov Idrijsko-Cerkljanske, na kateri je naš zbor zapel v soboto, 1. februarja 2014, je minila v znamenju žleda in izrednih vremenskih razmer, tako da niti strokovnemu ocenjevalcu revije ni uspelo priti v Idrijo. Tudi letošnjo pomlad je po različnih primorskih krajih potekala tradicionalna revija Primorska poje, naš zbor je zapel v Postojni. Na teh nastopih je večkrat opaziti, da je pri poslušalcih malo zanimanja za to pevsko prireditev, saj je bilo nas pevcev več kot pa poslušalcev v dvorani. Z obiskom koncertov pa smo lahko zadovoljni, kadar je v domačem kraju kakšna pevska prireditev. Tako je bilo na reviji pevskih zborov Naj pesmi srca nam vedre, na kateri se poslušalcem predstavijo vsi pevski zbori, ki delujejo v naši krajevni skupnosti. Letos je bilo to v soboto, 7. junija 2014, in na tej reviji je seveda zapel tudi naš pevski zbor.

Letošnje bogoslužno leto je bilo v naši župniji zaznamovano s slovesnostjo svete birme v začetku maja, biserno mašo je daroval naš rojak Gašper Rudolf, zlato mašo pa naš rojak Silvester Čuk. Za te maše pripravimo skladbe, ki dajo slovesnosti še poseben pečat.

V poletnih mesecih smo imeli tri poročne maše, na katerih so se poročile tri naše pevke in en pevec. V zboru imamo sedaj že kar nekaj družinskih navez, ki so izšle

foto: Vasja Doberlet

iz skupnega prepevanja pri naši pevski družini. To nam potrjuje, da glasba res povezuje in združuje. S pripravo posebnih skladb za poročne maše zbor na poseben način izkaže hvaležnost za sodelovanje pri zboru pevkam in pevcem, ko s svojim partnerjem stopajo na skupno življenjsko pot.

Novo pevsko sezono smo začeli v mesecu septembru z intenzivnimi pripravami na jubilejno leto našega delovanja. Na tem mestu vas že sedaj vabimo na jubilejni koncert, ki ga bomo izvedli osemnajstega aprila 2015 v naši cerkvi in s tem obeležili 40-letnico delovanja. S programom za ta koncert smo se začeli pripravljati že pred poletnimi počitnicami.

Pred nami je tudi koncert v Cankarjevem domu v Ljubljani, ki ga bomo skupaj izvedli štirje mešani pevski zbori in orkester. To predstavlja za pevce še posebno motivacijo, da redno obiskujejo pevske vaje ob petkih. Ko boste brali ta članek, bo koncert že za nami. Pripravljamo se tudi na novoletni koncert, ki ga bomo izvedli skupaj s pevci in orkestrom Simfonika iz Vrhnike.

Pevci in pevke torej pridno vadimo in se pripravljamo na nastope, seveda pa je naša primarna vloga sodelovanje pri nedeljskih in prazničnih mašah. Naš zbor so v septembru lahko poslušali tudi poslušalci po Sloveniji, ko je bil prenos nedeljske maše na Radiu Slovenija in Radiu Ognjišče.

Seveda pomeni članstvo pri našem zboru neko pripadnost tej skupini. To pripadnost potrjuje dejstvo, da smo tudi letos na tradicionalni Cecilijanki med drugimi priznanji za nekajletno sodelovanje pri zboru podelili priznanje basistu Francu, ki je del naše pevske družine že 35 let. Verjamem, da bo zbor tudi v bodoče zavzeto delal na področju glasbenega poustvarjanja in ohranjal pomembno vlogo kot eden izmed sodelavcev bogoslužnega obreda. Veliko zaslug za to gre naši zborovodkinji Katji, ki z veliko energije požrtvovalno vodi naše delo ob pomoči korepetitorke Lee in vseh organistk, ki spremljajo nas pevce pri mašah na koru.

MNK FATAMORGANA

Turnir vasi

V soboto, 23. avgusta 2014, smo člani MNK Fatamorgana organizirali že 15. Turnir vasi v malem nogometu. Turnir bi sicer kot po navadi moral biti že konec maja, vendar smo ga zaradi gradnje novega vrtca prestavili v avgust. Vreme nam tudi letos ni bilo naklonjeno, a se je turnir vseeno odvijal po načrtu in dež ni pretirano motil ne igralcev ne gledalcev.

Letos se je prijavilo deset ekip, ki so bile razporejene v tri skupine. V polfinale so se uvrstile ekipe Usih, Pobje, Mačji kot in Dream 96 team.

V prvi polfinalni tekmi sta se tako srečali ekipi Mačji kot in Usih. Po izredno razburljivi tekmi, ki se je končala z neodločenim izidom 4 : 4, je finalista odločilo streljanje prostih strellov. Tu se je še posebej izkazal igralec ekipe Usih Matic Jereb, ki je ubranil vse tri proste strele in tako svoji ekipi priboril finale.

V drugi polfinalni tekmi sta se za napredovanje v finale pomerili ekipi Pobje ter Dream 96 team. Z rezultatom 2 : 1 je bila boljša ekipa Pobje.

Sledilo je streljanje prostih strellov za tretje mesto med ekipama Mačji kot in Dream 96 team. Po številnih streljih, ki niso odločili zmagovalca, sta osrednji vlogi prevzela igralca Matic Rudolf in Matija Zajec, ki sta se izmenjevala v vlogah vratarja in strelca. Na koncu je malce več sreče imel Matic in tako svoji ekipi Dream 96 team priboril tretje mesto. Ekipa Mačji kot pa je tako osvojila nehvaležno 4. mesto.

Finalno tekmo med ekipama Usih in Pobje je zaznamoval predvsem močan dež, ki je onemogočal lepše akcije. Igralci ekipe Usih so povedli z rezultatom 2 : 0, ekipi Pobov pa je uspelo rezultat zmanjšati na 2 : 1. Za kaj več pa jim je tokrat zmanjkalo moči in tako so zmago na turnirju zaslužno slavili igralci ekipe Usih.

Vsem gledalcem se opravičujemo, ker letos nismo organizirali nagradne igre. Zaradi slabega vremena smo se odločili, da raje čim hitreje izpeljemo vse tekme.

Na koncu naj se ponovno zahvalimo vsem, ki so nam kakorkoli pomagali pri organizaciji turnirja. Še posebej pa se letos zahvaljujemo vsem gledalcem in igralcem, ki so se kljub slabemu vremenu udeležili turnirja in tako še enkrat več dokazali, da v Črnem Vrhu še vedno vlada zanimanje za mali nogomet. Na slabo vreme pa smo se letos že tako ali tako navadili in drugače očitno ne gre.

LOVRENC HABE

10 let Moškega pevskega zbora Pobje

Na inventuri 4. januarja 2004 so fantje pod imenom Pobje na željo žal že pokojnega krajevnega kulturnika Bernarda Čuka prvič nastopili. Tedaj jih je občinstvo z navdušenjem sprejelo, zato so se odločili, da s petjem nadaljujejo. Poimenovali so se Pobje, kar pomeni: mladi, neporočeni fantje. 10 let je minilo; Pobje pa so še vedno mladi in le nekateri neporočeni.

Aprila so pripravili jubilejni koncert ob 10-letnici delovanja. V goste so povabili Trio Rupnik z Vrhniko, ki je skupaj z njimi oblikoval program. Skozi leto so nastopili na nekaterih domačih in tujih prireditvah, imeli turnejo podoknic, pripravili vsakoletne Pesmi z vse vetrov in imeli zborovsko delavnico.

Največji uspeh Pobov pa je letošnje zlato priznanje na slovitem španskem festivalu Canta Al Mar. Kako je potekal dan tekmovanja? Pobje so takole zapisali: »Kot bi mignil, je bil tu petek, ko je bil za vse nas dan D – dan tekmovanja. Zjutraj se je že malce čutila napetost. Najprej so potekale kratke vaje. Po njih kratkih na hodniku ter nih še krajših v dvoposteljni sobi so tokrat končno sledile vaje v primernejšem prostoru – konferenčni

sobi. Napočil je čas odhoda proti Barceloni. Vodička Majelle nas je z redkobesednim ter previdnim šoferjem najprej odpeljala na izlet po Barceloni, kjer smo videli njeno bistvo. Sledile so vaje v cerkvi Santa María Del Pi. Čeprav ta ni bila ravno najbolj primerna za petje, smo se na večernem nastopu maksimalno potrudili. Občutki so bili mešani, ura pozna, en član je predhodno šel v Slovenijo na poroko, vsi ostali pa nazaj v Calello. Sobotni dopoldanski počitek na plaži v Calelli je dobro del, seveda z mislijo na to, kakšni bodo rezultati tekmovanja. Sledila je večerna podelitev priznanj in nagrad, ki je bila za nas navdušujoča in tudi ganljiva. Za svoj trud preteklih mesecev, pa lahko rečemo tudi 10-letnega napredovanja, smo prejeli potrditev – zlato priznanje!«

foto: arhiv MoPZ Pobje

Na vprašanje: »Je bilo težko začeti?« je zborovodkinja Veronika Škedelj, ki zbor vodi že od vsega začetka, odgovorila: »Kar se tiče samega učenja pesmi, ni bilo težko, ker sem že imela izkušnje s korepetitorstvom, je pa bil precej težak del zame dirigiranje, s katerim sem do takrat imela zelo malo stika, tako da smo se od začetka precej lovili, ampak čez čas so se fantje navadili na moj slog. Poleg tega je bilo od začetka potrebno najti primeren repertoar za tak sestav, vendar sem imela pomoč pri fantih iz zbora, ki so že prepevali v moškem zboru, in počasi se je začel notni arhiv večati.« Kako pa sploh poteka njeno delo – delo zborovodje? »Precej

večerov preživim ob pregledovanju not, poslušanju posnetkov in zbiranju primernih pesmi ter karseda raznolikega repertoarja. Na posamezne vaje pa se pripravljam odvisno od tega, kaj delamo; če začnemo z novim komadom, potem porabim malo več časa, da si preigram in se naučim vsak glas posebej, v nadaljevanju pa delam predvsem na interpretaciji pesmi in na dirigiranju,« je še povedala zborovodkinja.

FRANC ČERNIGOJ

Kapelica v Beli, ob mostu čez vodo Belo

Tako je to: kot v Očenašu: Daj nam danes naš vsakdanji kruh ... Kruh v prenesenem pomenu, a tudi v dobesednem, saj ga jemo vsak dan, a se ga ne prenamajemo.

Tudi z mašo je tako: doživljamo jo spet in znova, ko naša duša išče zadoščanje v daritvi. Najprej je hvaležna misel, ki zori v molitev in v svojem vrhu zraste v mašo ...

Tako lovci Hubertovo mašo doživljamo kot daritev, porojeno iz hvaležnosti, da nam je dano zavedati se sebe v stvarstvu; da nam je dano živeti z Naravo po njenih nenapisanih zakonih in po svoji vesti.

Hubertova maša ni običaj le vernih lovcev; za svojo jo štejejo tudi tisti lovci, ki verujemo v stvarnico Naravo, ki ji lahko rečemo tudi Bog, in cenimo naše bogato kulturno in duhovno izročilo.

Lovci LD Javornik z Idrijskega lovske maše organiziramo že več kot dve desetletji, zdaj v tem zdaj na drugem koncu našega lovišča, zmerom v naravi, vsakokrat ob drugem znamenju. Prav to je morebiti posebnost naših lovskih maš, saj vsakokrat skušamo zbrati spominjanja o tistem, o čemer znamenje, ob katerem je maša, nemo priča. Tako obujamo svojo preteklost in – če hočemo ali ne, razmišljamo o tujih in o svojem življenju; o svojih in

o dejanjih drugih ...

Oj, ta naša znamenja! Vsepovsod naletimo nanje: na brezpotjih; ob že pozabljenih in na novo shojenih stezah; ob cestah in poteh iz našega in minulega časa; v mračnem gozdu in na odprtem svetu; sredi širnih dolin in prostranih bregov; na dnu temnih vrtač in na zračnih vrheh; ob vodah in mostovih čeznje. S križem ali zvezdo zaznamovana: ki so še tu in zdaj; ki jih ni več ne tod ne drugod; ki brlijo le še v spominu najstarejših ali še tam ne več ...

Na meji tega in onega sveta se pretaka, presiha in spet vznika gostota življenja in smrti; v večnosti prostora in časa pušča svojo sled. Zakaj zgodbe, ki jih znamenja skrivajo v sebi, so največkrat tragične. V njih je srž človekove človeške biti: krčevita zavestna in podzavestna želja, da bi za sabo pustili sled na tem svetu; strah pred neznanim, pred onostranstvom; je streznjenje in kesanje; hvaležnost Bogu in zahvala za milost in srečo, ki kdaj doletita človeka. Hkrati pa je v znamenjih podzavestno in zavestno ljudsko hrepenenje po lepoti ...

In danes smo se zbrali v Beli. V Idrijski Beli ...

Od kod imena vseh Bel po Sloveniji, krajev in voda? Starodavna indoevropska beseda bhe' pomeni: sijoč, bel. Je to prazvor njihovega poimenovanja?

Res sije, Idrijska Bela, četudi je grapa, temačna in globoka. Sije v neukročni lepoti strmih bregov, v dno padajočih. Spodaj, čisto na dnu, je vode tok: peni se v brzicah in res sta – beli, radoživi sestri Belca in Idrijca.

Med Lajštom, kjer se neugnana Belca zlije z Idrijco, in Fežnarjem, kjer skalnata bregova dveh planot strugo mlade reke spet stisneta v globoko sotesko, se dolina Bele razširi v položne brežine. Na eni od njih, na desni strani Idrijce, živi domačija Pri Guzelju. V njej bivajo Jakob Rupnik, ki ga poznamo kot Jokla, in njegov sin Branko z družino. V njunem spominu se je ohranilo, kako je ob mostu čez vodo Belo zrasla kapelica ...

Takole je pripovedoval Jakob Guzeljev ...

»V naši hiši, Pri Guzelju, je prej živel Janez Leskovec, poročen z Marijo od Ragurca. Naši so prišli dol, od Bizerja iz Zadloga, pod Italijo, v letu 1929. Pol premoženja je bilo podedovano po materi, pol je očanc Karol Rupnik kupil.

Po ustnem izročilu se je ohranilo, kako je prišlo do zidave kapelice. Hlapec Vončina, ki je služil pri nas, je to pravil in otroci smo si zamerjali ...

Janez Leskovec se je vračal iz Idrije in se je ustavil Pri Fežnarju, v gostilni. Tel se je pohvalit, da ima denar, in je kazal tiste solde. Eden od gostov je to videl. Zmuznil se je iz gostilne pred Janezom in ga počakal pred Guzeljevo hišo, za drevesom. S kamnom ga je udaril po glavi in mu vzel denar. Se je sklevalo, da ga ni tel ubit, saj je nezavestnega privlekel pred vrata in ga tam pustil. Domači so robkali koruzo in niso nič slišali ...

In 1912. leta je Janez v zahvalo, da je ostal živ, dal sezidati kapelico. Na njej so začetnice njegovega imena in priimka: J. L. ... Janez Leskovec. Kapelico so zidali mojstri iz Tršanovša.

Še nikoli, do danes, ni bilo tu maše, vsaj da bi jaz vedel ne ... «

Tako je povedal Jakob Rupnik in zdaj je zapisano. In ta zapis bo ostal. Črnovrški župnik gospod Srečko Vončina pa mi je prijazno posredoval še druge podatke. S kapelico niso neposredno povezani, a klena imena domačij so v njih. Počasi, kot bi stopal v strmino iz Bele proti robu planote, jih bom govoril ...

Tiste hiše v Beli, ki so spadale pod Čekovnik in so bile prej v župniji Črni Vrh, so se pridružile župniji Idrija 1. januarja leta 1949. To so: Šinkovec, Tršanovc, Tršan in Tršanov Tone. Za ostale hiše pa v župnijskem arhivu v Črnem Vrhu ni zapisano, kdaj so bile priključene župniji Idrija. Te so: Jurček, Majnik, Kogej, Guzelj, Trnovec,

Koder, Lovrin, Majnikov Tone, Rejcova bajta, Guzelova bajta (Rudolf) in Tratnik. V župniji Črni Vrh je ostala samo domačija Pr Ipavc. Upravičeno lahko sklepamo, da je do te priključitve verjetno prišlo leta 1979, saj je bil zadnji otrok iz Bele v Črnem Vrhu krščen v letu 1977, birmo za tukajšnje birmance pa so bile v Črnem Vrhu do leta 1979.

Povejmo še, kako je bilo z mostom čez vodo Belo, s tem simbolom povezovanja ločenih bregov, prehajanja na drugo stran in vračanja domov.

Delali so ga 1929. leta, lesenega, in ga požegnali. Tisti most se je čez čas podiral. Bil je nevaren, živina je padla čez.

V letu 1991 so naredili nov most in takrat obnovili tudi kapelico.

In v letošnjem letu ji je dal nov sijaj Branko Rupnik, lovec iz LD Javornik!

(Po pripovedi Jakoba in Branka Rupnika in po podatkih črnovrškega župnika Srečka Vončina.)

Idrijska Bela, sobota, 20. september 2014

foto: Franc Černigoj

Trije letošnji sedemdesetletniki v LD Javornik – Jože Rupnik, Milan Pivk in Franc Rudolf – ter Jakob Rupnik ob obnovljeni kapelici, na dan Hubertove maše, letošnjega 20. septembra

Vračamo se v rodni kraj

V našem zboru poje letos 23 pevk. Za nami je uspešno leto, saj res rade pojemo in smo vesele vsakega uspešnega nastopa in lepo zapete pesmi. Že odkar smo se po 24 letih spet dobile, nas vodi Katja Bajec Felc. Skrbi za nas kot mama. Potrpežljivo, vestno, prisrčno in skrbno izbira program in poskrbi za lepo vzdušje v zboru.

Naš zbor ima posebnost, saj se redno vozimo na vaje v sredo iz Nove Gorice, Rožne Doline, Šempetra, Ajdovščine, Vipave, Idrije, Idrijskega Loga, Zadloga, Lomov, Predgriz in Črnega Vrha. Vse smo domačinke in smo pele že v prvi sestavi, sedaj se pa rade in z veseljem vračamo v rodni kraj. Ne ustavita nas ne vreme ne dolga pot, enostavno res rade pridemo. Sama sem zaradi bolezni na invalidskem vozičku, a mi to ni ovira, saj je ljubezen do petja in druženja močnejša. Hvala Bogu imam dobrega moža, ki mi to omogoča. Vračanje v domači kraj je lepo, zanimivo ..., včasih se lahko spomniš zanimive narečne besede ali navade. Saj ne pozabiš, a v drugem kraju se kaj spremeni. Na vajah ni tvoje nove družine, tu smo same.

foto: Jana Batič

V letošnjem letu smo imele kar nekaj nastopov. Začele smo v Idriji na reviji občinskih zborov, kjer nismo imeli ocenjevalca – ni mogel priti zaradi žleda. Vsi zbori smo odpeli, na poti domov pa občutili žled, saj so veje, polne ledu, visele na cesti. V Črnem Vrhu in okolici je bila prava katastrofa zaradi žleda, a smo vseeno zapele v Solkanu ob slovenskem kulturnem prazniku; nastop je bil lep in prisrčen.

Sledila je Primorska poje. Letos smo pele v Gorici v Italiji. Zanimiva je bila revija Naj pesmi srca vedre. Kot vedno, so nas težko čakali v Domu za starejše Bor. Slišati nas je bilo tudi junija v Idriji.

Kot vsako leto smo konec novembra pripravile letni koncert. Tokrat smo opevale našo Slovenijo. V goste smo povabile MoPZ Kromberški Vodopivci, saj smo tudi me že pele v Kromberku. Peti na domačem odru je najlepše.

Konec decembra nas čaka nastop v Levpi nad Kanalom. V zboru poje pesnica Lilijana Homovec, ki je za zbor prispevala besedilo, skladatelj Aleš Makovac ga je uglasbil in nastal je Triptih, na katerega smo ponosne in obljubimo, da ga bomo zapele.

Letos smo na našem koncertu zapele venček narodnih pesmi Potep po Sloveniji, ki ga je za nas priredila Neža Žgur.

Da se rade družimo, smo dokazale na nepozabnem ogledu opere Traviata, na zaključku sezone v Idrijskem Logu kot tudi ob osebnih praznovanjih.

Upam, da bomo še dolgo skupaj, da bo naša zapeta pesem bogatila nas in naše poslušalce.

Za MBK Črni Vrh zaključena še ena uspešna sezona

Za razliko od drugih športnih klubov MBK Črni Vrh v javnosti nastopa pod komercialnimi imeni in ne pod imenom, pod katerim je registriran pri Upravni enoti Idrija, saj mu to omogočajo pravila Kolesarske zveze Slovenije. Le v začetku svojega delovanja je nastopal kot MBK Črni Vrh, nato pa je bil poznan predvsem po svojih komercialnih imenih, ki so nakazovala glavne pokrovitelje kluba. Leto 2014 je bilo zadnje leto nastopanja pod imenom Orbea Geax, z letom 2015 pa se glede na spremembo sponzorjev spreminja tudi komercialno ime. Ker pogovori še potekajo, novo ime še ni znano.

V sezoni 2014 je za klub nastopalo 44 tekmovalcev, ki so se udeležili 75 tekmovanj v Sloveniji in tujini. Na državnih prvenstvih v krosu, enduru, eliminatorju in vzponu je klub osvojil devet medalj, od tega šest zlatih, eno srebrno in dve bronasti, najmlajši pa so v krosu dodali še dve zlati in štiri srebrne medalje. Najuspešnejši klubski tekmovalec je bil Blaž Govekar z dvema naslovoma državnega prvaka v krosu in eliminatorju. V slovenskem pokalu v krosu je Orbea Geax v generalni razvrstitvi klubov osvojila tretje mesto, med posamezniki pa eno prvo mesto (Eva Trpin v kategoriji U7 deklice), šest drugih mest (Tine Trpin – U9, Nika Mikuž – U9ž, Jure Rus – U11, Daša Mlakar – U11ž, Matevž Govekar – U15 in Nina Homovec – elite ženske) in štiri tretja mesta (Miha Smrdel – U11, Jakob Klemenčič – U13, Miha Klemenčič – U15, Tadej Podgornik – amaterji). V kategoriji enduro sta zmagovalca v veteranskih kategorijah 1 in 2 postala Robert Kordež in Primož Štrancar, med ženskami Nina Rupnik, drugo mesto med mladinci pa je osvojil Grega Žvan.

foto: Sandi Rus

Med uspehi v tujini je potrebno omeniti zmago Primoža Štrancarja v končni razvrstitvi enduro svetovne serije v kategoriji veteranov, štiri njegove zmage v tej seriji v La Thuilu, Valloiru, Winterparku in Finaeu Ligure in tretje mesto Vida Peršaka na neuradnem evropskem prvenstvu v Ischglu na avstrijskem Tirolskem.

Tekmovalci v najmlajših kategorijah panoge kros bodo v sezoni 2015 še številčnejši kot v iztekajočem letu, zato bo potrebno zaradi tega okrepiti trenersko ekipo. Sedaj glavnina trenerskega dela sloni na Nini Homovec, ki je tudi najzaslužnejša za izvrstne rezultate kluba v sezoni 2014. Za marljivost na treningih in uspehe v letu 2014 je vse najmlajše tekmovalce na zadnjem treningu v letu Božiček obdaroval s športnimi torbami.

Za razliko od ekipe v krosu se bo ekipa v enduru prepolovila, saj tekmovalci s Koroške prestopajo v klub iz domačega okolja. To bo poleg nastopanja Štrancarja in Peršaka v enduro svetovni seriji za tovarniško ekipo Orbea enduro team pomenilo tudi finančno razbremenitev kluba, saj so bili stroški nastopov enduro ekipe v tujini in startnine za te nastope ena večjih klubskih postavk na strani odhodkov.

Za prihajajočo sezono so tekmovalni cilji črnovrškega kluba usmerjeni k uveljavitvi novih najmlajših tekmovalcev in vsaj ohranitvi, če ne izboljšanju rezultatov oziroma uvrstitve v generalni razvrstitvi obstoječih tekmovalcev v vseh panogah, kjer črnovrški klub nastopa.

Enako kot letošnje leto bo klub tudi v letu 2015 organizator tekme slovenskega pokala v kratkem krogu na tradicionalni lokaciji na območju smučišča Ski Bor.

Za uresničitev vseh načrtov bo moralo krepko zavihati rokave tudi klubsko vodstvo, tako trenerski kakor tudi funkcionarski del. Če se bodo ohranili obstoječi klubski sponzorji in pridobili še dodatni, bodo cilji lažje izvedljivi in finančno breme, ki odpade na starše, manjši.

»Kdor želi postati velik, to tudi postane,« še nadalje ostaja moto MBK Črni Vrh. Mnogi so v preteklosti s svojo vztrajnostjo in delavnostjo to dokazali. Zakaj ne bi poskusili tudi vi? Pridružite se nam.

TOMAŽ RUDOLF

V (ž)ledenem objemu

Kot večji del Slovenije je tudi Črnovrško planoto v februarju zajel žled, ki je s seboj prinesel mnogo nevšečnosti. Črnovrški gasilci smo bili prvič aktivirani na svečnico, 2. februarja 2014, ob 10.15, ko smo dobili poziv za odpiranje cest v Zgornje Lome in v Idrijski Log, ki smo jih poleg nekaterih drugih cest čistili še ves teden. Drugi dan intervencije smo prešli na štabno vodenje iz gasilskega doma v Črnem Vrh.

Ker je bilo s strani elektro distributerja sporočeno, da bo oskrba z električno energijo motena dalj časa, smo se dogovorili za izposajo električnega agregata v zasebni lasti za oskrbo Doma starejših Bor. Agregat smo tudi dostavili, ga polnili z dizelskim gorivom in skrbeli za njegovo nemoteno delovanje do ponovne vzpostavitve električnega omrežja. Za potrebe agregata smo večkrat organizirali prevoz goriva z bencinskih servisov v Ajdovščini in Idriji, saj servis v Črnem Vrh ni deloval. Ko je bila za dom starejših občanov zagotovljena električna energija iz omrežja, smo agregat predstavili v Zadlog.

foto: Polona Rudolf Žigon

Zaradi nedelovanja vodnega črpališča smo domu starejših občanov večkrat priskočili na pomoč tudi s prevozom pitne vode. Ko je bil dostavljen agregat za vodno črpališče, pomoč dežele Furlanije-Julijske krajine, smo prevzeli v oskrbo še tega in skrbeli za njegovo nemoteno delovanje. Ponoči so bila v ta namen organizirana dežurstva.

Razvozili smo več manjših agregatov, ki sta jih je priskrbela Rdeči križ in Civilna zaščita. Po navodilu Civilne zaščite smo se prebili do vseh oddaljenih domačij, ki so bile odrezane od sveta, da smo videli, če je s prebivalci teh domačij vse v redu. Odstranili smo več podrtih dreves s streh hiš in več podrtih dimnikov. Priskočili smo na pomoč delavcem Telekomu in z motornimi žagami odpirali pot na Šajсно ravan, da so lahko z motornimi sanmi prepeljali agregat za oddajnik mobilnega omrežja. Skupaj z gozdarji smo odstranjevali podrta drevesa pod daljnovodi in s tem omogočali elektro distributerju hitrejšo vzpostavitev električnega omrežja. Opravili smo še veliko drugih manjših pomoči.

Z intervencijami smo končali 11. februarja 2014, ko smo odprli intervencijsko pot Zadlog–Mala gora–Kovk. Odpiranje intervencijske poti se je izvajalo zaradi naraščajoče vode, ki je grozila, da bo del Zadloga

odrezala od sveta. Veliko težav smo imeli s komunikacijo med štabom v gasilskem domu v Črnem Vrhu, ekipami na terenu, štabom Civilne zaščite v Idriji in Regijskim centrom za obveščanje Nova Gorica, saj zaradi izpraznjenih baterij na oddajniku niso delovali sistemi radijskih zvez ZARE, ki jih uporabljajo enote zaščite in reševanja, prav tako pa tudi ni delovalo mobilno omrežje.

Skupno smo v času žleda opravili 655 ur in z vozili prevozili 450 km.

Na dan svetega Miklavža smo bili zaradi žleda zopet aktivirani, tokrat na Javorniku. Odprli smo cesto do koč na Javorniku in dostavili agregat, ki je napajal koč in radijske oddajnike na koči.

Po februarSKI ujmi je RTV Slovenija organizirala dobrodelni koncert Stopimo skupaj za slovenske gasilce, v okviru katerega so zbirali sredstva za nakup gasilske opreme. Konec leta je naše društvo iz tega sklada dobilo dve novi motorni žagi švedskega proizvajalca. Po žledu je na račun našega društva prišlo tudi več donacij, za katere se vam najlepše zahvaljujemo, prav tako pa se zahvaljujemo vsem, ki ste s klicem na RTV-jevo številko darovali sredstva za nakup prepotrebne gasilske opreme.

KATARINA BONČA

Oživele pozabljene papirce

Leto, ki se končuje, je bilo za klekljarice, ki smo v društvu, tako kot vsa prejšnja leta ali pa še malo bolj, zelo delovno.

Društvo šteje približno 30 članic iz Črnega Vrha, Godoviča ter bližnje in daljne okolice. Kar nekaj članic je tudi iz Logatca. Dobivamo se dvakrat mesečno v učilnici klekljanja v OŠ Črni Vrh. Če zapišem, da je naša mentorica učiteljica klekljanja v Čipkarski šoli Anka Jamšek, bo marsikomu jasno, da je naše klekljanje veliko več kot

samo klekljanje idrijskega risa. Ko sem se sama pred nekaj leti pridružila društvu, sem sama zase mislila, da še kar nekaj znam. Danes, po treh letih, vem, da sem se med tem časom veliko naučila in da je še ogromno stvari, ki jih še ne obvladam. K sreči pa naša mentorica najde rešitve za vse naše težave in probleme in naši klekljani izdelki so že prave umetnine. Letošnje leto je bilo za nas v znamenju papircev iz starega kovčka, ki so ga Mažgonovi iz Idrije dali Andri Jereb iz Godoviča, ki je tudi članica našega društva.

Ko se je to zgodilo, so se vse stvari začele odvijati z veliko naglico. Stopili smo v stik z idrijskim muzejem, Vladimir Babič iz Godoviča je računalniško obdelal papirce in klekljarice smo hitele s klekljanjem po starih vzorcih. Rezultat je bila razstava čipk letos poleti na gradu Gewerkenegg. Bila je zelo obiskana in za naše društvo zelo velik dosežek. Zadovoljstvo je bilo veliko – klekljarice smo bile z razstavo zadovoljne. Naše čipke so kar zasijale in mislim, da je vsaka občutila ponos. Pozabljene so bile vse težave in pozabile smo na vse ure, ki smo jih presedele ob bulah. Zadovoljna je bila tudi družina Mažgonovih, ker smo obudile davno pozabljene papirce njihovega očeta in dedka. Papirci in čipke so nas vrnili v čas pred vojno, v čas pomanjkanja, skrbi za preživetje. Spoznale smo tudi zgodovino družine, ki je izgubila očeta, in so sinovi, da bi pomagali družini preživeti, risali vzorce za klekljanje. Papirci so ostali v kovčku, pozabljeni, ko se je začela vojna. Po vojni je kovček romal na podstrešje, od tam v klet, v garažo in le po srečnem naključju ni končal na smetišču.

Poleg tega je letošnje leto obeleževal še en dogodek, in sicer smo se klekljarice iz našega društva pridružile klekljarjem in klekljaricam iz Slovenije in tudi Hrvaške in skupaj smo sodelovali pri projektu z naslovom Klekljane rože za brezjansko Marijo Pomagaj. Idejna vodja in koordinatorica projekta je bila Tanja Oblak. Vsak sodelujoči je sklekljal in vstavil svoj cvet za Božjo Mater. Iz 669 klekljanih cvetov, osupljivo lepih vzorcev, je Tanja Oblak sešila 10 oltarnih prtov za baziliko na Brezjah in enega za oltar v kapeli svete Marte v Vatikanu,

kjer papež Frančišek skoraj vsak dan mašuje. Prti so bili podarjeni narodnemu svetišču na Brezjah 24. maja 2014 pri slovesni sveti maši. Te maše smo se udeležile tudi klekljarice. Kar za en avtobus se nas je odpravilo na Brezje.

Poletje je bilo čas za počitek in nabiranje novih moči in idej. Naša mentorica pa je že pričela misliti na novo klekljarsko sezono, ki se je začela v oktobru. Na uvodnem sestanku nam je predstavila svoj načrt – obuditev starih tehnik. Ob pomoči Vladimirja Babiča in naše drage Andre bodo stare tehnike oživele, Anka pa bo poskrbela, da bodo čipke izdelane, kot »se šika«.

Ob koncu tega članka se moram zahvaliti vsem našim članicam, še posebej naši Anki, ki nas z neverjetnim žarom in potrpežljivostjo vodi po neskončnih labirintih in poskrbi, da vedno najdemo pot. Posebna zahvala pa velja tudi Vladimirju Babiču, ki skrbi za računalniško obdelavo in predelavo papircev.

ANITA PIVK

Tudi kmetice smo bile opažene

Med letošnjimi prejemniki priznanj Sveta Krajevne skupnosti Črni Vrh smo bile tudi članice Društva podeželskih žena iz naše krajevne skupnosti. Smo aktivne na kar nekaj področjih. Udeležujemo se tekmovanj na lokalni, meddruštveni in državni ravni, ki jih organizira Zveza kmetic Slovenije. Tudi z državnega tekmovanja v spretnostni vožnji s traktorjem in enoosno prikolico imamo že kar nekaj pokalov. Naša naloga je tudi sodelovanje pri promocijah in pogostitvah. Vse to je bilo opaženo in letos tudi nagrajeno s priznanjem za pomemben prispevek pri ohranjanju domačih kulinarčnih dobrot, na katerega smo ponosne. To je dalo našemu nadaljnemu delu novo motivacijo in voljo.

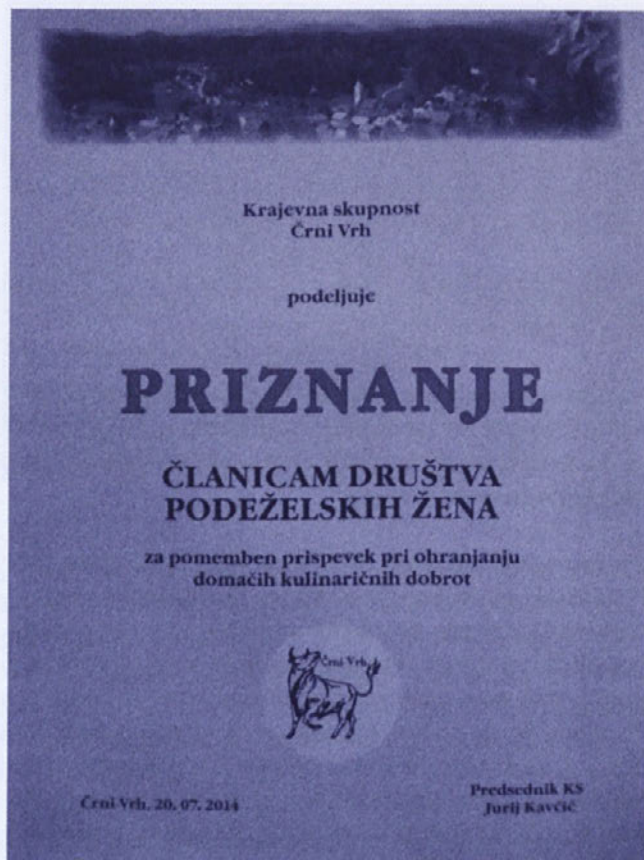

foto: arhiv Društva podeželskih žena

Naj zaključim z mislijo, ki zelo dobro velja: »Naj človek pol sveta obteče, najboljši kruh doma se peče.«

URŠKA ČUK

Dobrota je nekaj neprecenljivega

December je čaroben čas, ko se trije neskončno darežljivi in usmiljeni dobri možje pojavljajo na najrazličnejših krajih in obdarujejo otroke ter tudi odrasle. Učijo nas, da je dobrota nekaj neprecenljivega in se nikoli konča. Izvrstno jih posnemajo naši tihi in neopazni sodelavci Društva prijateljev mladine Črni Vrh.

O njihovem predanem delu nam pričajo svetleče oči otrok, ko s paketom daril prihajajo od svetega Miklavža ali ko vsi navdušeni hitijo staršem v objem, jim kažejo lepe izdelke z novoletnih delavnic ali veselo s starši kolesarijo po planoti. V društvu so otroci na prvem mestu. Prav zato se v dnevih v začetku oktobra, ko je uradni teden otroka, zberejo na delavnicah. Letos so za temnejše noči izdelovali lovilce sanj, poleg tega pa so udomačili še kokoško ter premagovali strah pred pajki. Ko so si dodobra razmigali prste in potešili ustvarjalne duše, so se odpravili v telovadnico ter na poligonu poskrbeli za razgibana telesa ter prisluhnili razglasitvi nagrajencev likovnega natečaja. Šolski otroci so že v septembru risali risbe. Ustvarjalci prvih treh nagrajenih risb so prejeli skromno nagrado, njihovi izdelki pa so še nekaj časa viseli v izložbenem oknu pisarne KUD Sloga. Ob zaključku so si vsi skupaj napolnili želodčke z obloženimi kruhki. Iskriive, hvaležne male oči so te, ki poplačajo prostovoljcem za vsako minuto truda in jim vlivajo poguma za naslednje projekte.

IVANA MIKUŽ

Lep razgled na alpsko cvetje

Društvo Encijan je bilo ustanovljeno leta 2004 na pobudo Vlaste Hvala in članic Društva podeželskih žena Idrija-Cerkno. Že od vsega začetka smo v društvu tudi člani iz naše krajevne skupnosti.

Vsako leto organizacijski odbor pripravi izobraževanja s predavanji znanih zeliščarjev in strokovnjakov s področja zdravega načina življenja. Udeležujemo se strokovnih ekskurzij kjer na terenu spoznavamo zeli, način nabiranja, sušenja, namakanja in uporabe.

Tudi letos so pripravili pester program predavanj in izletov. Konec maja smo odšli na avstrijsko Koroško. Naš vodič je bil mag. Jože Kukman, zeliščar, učenec in naslednik znanega patra Ašiča iz cistercijanskega samostana Stična.

Po prehodu meje smo se zapeljali mimo Beljaka najprej do Osojskega jezera. To je približno 11 km dolgo ledeniško jezero. V Osojah smo si ogledali staro samostansko cerkev. Jože Kukman nam je povedal zanimivo zgodovino samostana. Ob grobu poljskega kralja Boleslava nas je pritegnila legenda o njem. Kralj je umoril krakovskega škofa sv. Stanislava, ker je ta kritiziral njegov življenjski slog. Da bi se spokoril, je leta 1081 prišel v samostan v Osoje kot mutec in tam ostal do smrti. Na smrtni postelji je izdal svojo resnično identiteto. Eno od svojih balad z naslovom Mutec Osojski mu je posvetil tudi pesnik Anton Aškerc.

Pot smo nadaljevali na 2166 m visoko goro Dobrač nad mestom Beljak in dolino Zilje. S strmimi pobočji še vedno izpričuje katastrofo, ki se je zgodila leta 1348. Močan potres je zamajal celo Koroško in Kranjsko. Epicenter je bil menda prav pod goro Dobrač in ta se je dobesedno razklala. Velikanski podor je zgrmel v Ziljsko dolino, zasul več vasi in zajezil reko.

Po strmi gorski cesti smo se povzpeli na goro. Nad strmimi prepadnimi stenami se razteza botanični vrt z alpskim rastlinjem. Tu so botaniki zbrali preko 800 rastlin iz vseh predelov Alp. Sodelujejo tudi z vsemi alpskimi botaničnimi vrtovi. Prava paša za oči so bile cvetoče blazine alpskega cvetja in lep razgled na Ziljsko dolino.

Po povratku z gore smo se ustavili v Bistrici ob Zilji pri Pepci Brunell. Popeljala nas je v zgodovino težkega življenja Slovencev v Ziljski dolini, poslušali smo njihove stare narodne napeve in si ogledali film o starih običajih in narodnih nošah v teh krajih.

S prijetnimi vtisi smo se v večernih urah vrnili v Slovenijo.

Črni Vrh pod Avstro-Ogrsko

Prvo nedeljo v juliju je bilo v Črnem Vrhu nad Idrijo praznično. Vaški trg so napolnili obiskovalci od blizu in daleč, nekateri oblečeni v stara oblačila izpred stotih let, ko je svet pretresala prva svetovna vojna. Rdeča nit dogodka je bila predstavitev novega zbornika urednika in ljubiteljskega raziskovalca tega časa, domačina Ivana Rudolfa.

Po zaslugi Ivana Rudolfa je dobil Črni Vrh svoje mesto tudi v zapisani zgodovini. V obsežnem delu je največ prostora posvečenega dogajanju na planoti v času prve svetovne vojne, natančneje v času soške fronte. Domači avtorji so več let zbirali gradiva, poleg intervjujev s starejšimi krajanji, ki se še spominjajo pripovedovanj, pa so prečesali vse dostopne vire, pregledali župnijski arhiv in arhiv Kulturno-umetniškega društva Sloga ter druge arhive v Sloveniji in tujini. Veliko uporabnih informacij in predmetov, ki so se skrivali na vaških podstrežjih in v zasebnih arhivih, so avtorjem posredovali vaščani. Zbornik bogatijo tudi zgodbe in opisi takratnega kmečkega življenja in običajev.

Kot lahko preberemo, je Črni Vrh, kljub temu da je bil v zaledju soške fronte, v vojni odigral zelo pomembno vlogo. Skozenj je vodila glavna preskrbovalna pot za številne avstro-ogrske čete, nameščene v Trnovskem gozdu in na Banjšicah. Tu so bila skladišča, bolnice, okrevališča, taborišča za ujetnike in nastanitveni objekti za več zalednih enot ...

Na prireditvi so obiskovalci poleg predstavitve zbornika prisluhnili predstavitvi različnih rodov tedanje vojske; članom Društva soška fronta, skupini za ohranjanje tradicije 5. Dragonarskega polka, 2. gorskega strelskega polka in 17. regimenta. Dediščino ljudskih plesov so predstavili člani folklornih skupin Abraham iz Zadloga in Most iz Ajdovščine. Slovenske domoljubne pesmi pa so nam zapeli domači moški pevski zbor Pobje in pevci

5. dragonarskega polka. Na stojnicah si je bilo mogoče ogledati in kupiti predmete iz vojaške zapuščine ter domače izdelke in dobrote; od toplih nogavic, lesenih izdelkov do sira in peciva. Na svoji stojnici so se nam predstavile tudi članice podeželskih žena.

foto: Lovrenc Habe

Slavnostni govornik je bil idrijski župan Bojan Sever. Predsednik črnovrške krajevne skupnosti Jurij Kavčič je pohvalil vse sodelujoče, direktorica Mestnega muzeja Idrija Ivana Leskovec pa je poudarila, da sta razstava in zbornik pokazatelj truda in natančnega dela, ki po eni strani terja strokovno znanje, po drugi pa tudi podjetnost. Spregovorila sta tudi predsednik Društva soške fronte Tadej Munih in pisatelj Ivan Bizjak. Slednji je povedal, da svojega kraja ne moreš imeti neskončno rad, če ne poznaš njegove zgodovine.

Po zaključku programa so si obiskovalci lahko ogledali še priložnostno razstavo fotografij, dokumentov in predmetov iz tistega časa. Podrobneje so bile predstavljene fotografije vojne železnice – feldbana, zaradi katerega je imel Črni Vrh kot kraj ob progji v tem času zelo pomembno vlogo. Lačni pa so si lahko privoščili pravi pasulj iz vojaške kuhinje.

Zbornik je na prodaj v Ivanovem Vojnem muzeju v Črnem Vrhu, v gostišču Metka, v planinski koči na Javorniku in v župnišču v Črnem Vrhu.

Mladina tukaj je neverjetna

Približno dve leti nazaj je marsikdo v Črnem Vrhu pogosto opazil sivolasega gospoda, ki je grabil potke v parku, ruval plevel okrog spomenikov, se udeležil veliko kulturnih prireditev v kraju. Kmalu je vsak spoznal, da je to Hladnikov Viktor Lampe, ki se je iz Avstralije vrnil domov. Vendar Viktor doma ne počiva, z vso vnemo se je lotil polepšanja Črnega Vrha. Je zelo prijeten in iskrev sogovornik, ki se mu pozna, da je več kot pol stoletja preživel na celini tam spodaj, saj tu in tam uporabi tudi kakšno angleško besedo.

Kako se spominjate Črnega Vrha, preden ste šli v Avstralijo?

Časi so bili zelo težki. Mi smo imeli kmetijo. Vse, česar se spomnim, je, da je bilo veliko dela. Ne samo pri naši družini, pri vseh.

Kdaj ste šli v Avstralijo?

Leta 1953. Jaz sem šel od doma, ker doma nisem videl nobene bodočnosti. Takrat je žled polomil drevesa in je bila prilika zame, da pomagam nakladati kamione, ker je šel les v Italijo, in sem skočil na en kamion in sem šel. V Italiji sem bil v kampu dvanaest mesecev in potem sem iz Napolija šel z ladjo.

V kateri kraj v Avstraliji ste prišli?

V Melbourne.

Kaj je bilo za vas najtežje, ko ste prišli v Avstralijo?

Sploh ni bilo težav, ker tam vse socialno funkcionira, ne pa da prideš in si sam. Pripeljejo vas, imajo vse vaše dokumente, točno vedo, od kod ste, koliko ste stari, za kakšno delo ste sposobni. Namestijo vas v kamp in tam ste, dokler ne dobite prilike za delo. Jaz sem bil v kampu tri mesece. Že tukaj v Plavah na Soči sem začel barvati in zato sem na dokumente napisal, da sem malar. Ko sem prišel v Avstralijo, so nekoč rabili malarja in so me vzeli. Nekaj mesecev sem delal za enega Slovenca, potem pa

sem šel delat za Avstralca.

Ali ste imeli kakšne težave z jezikom?

Ne, ker je v kampu obvezno, da greš v šolo ali zjutraj ali popoldne. Jaz sem šel zjutraj in popoldne.

Ali je bil vsakdan v Avstraliji zelo drugačen kot v Sloveniji?

Osemnajst let sem imel, ko sem prišel v Avstralijo, a takrat se človek več kot toliko ne zaveda, kakšen je sistem, kaj je dobro, kaj ni dobro ... Danes opazujem, da ima Slovenija velike težave, ker imate nesposobne voditelje.

Kakšno je podnebje v Avstraliji?

Med Slovenijo in Avstralijo je razlika. Prva stvar, ki jo opaziš, je narava. Narava je sivkasto zelena, ni tako živo zelena, kot je tukaj. Opazil sem, da zemlja tam težko rodi, ker nima stvari v sebi, da bi rodila. Kmetje gnojijo za zelenjavo in ko pridejo poplave, vse te kemikalije stečejo v reke, tako da pride reka zelena. Pomagal si si na en način, a si pokvaril na drugega.

Ali ste se med časom, ko ste bivali v Avstraliji, kdaj vrnili v Črni Vrh?

Ja, tukaj sem bil večkrat. Seveda v takih kratkih pomenkih človek uživa, je doma, hrana je tukaj okusnejša kot v Avstraliji. Sama hrana v Avstraliji v sebi nima takšnega okusa, kot jo ima tukaj, ker tukaj zemlja da več od sebe kot tam.

Ali ste se težko navadili na to, da je v Avstraliji poletje, ko je pri nas zima? Verjetno zaradi drugačnega vremena tudi božične praznike praznujejo drugače.

Ko človek pride iz težave v kraj, ki je boljši, vse sprejme. Božič seveda praznujejo poleti, delavci imajo dopust od tri do štiri tedne okrog božiča. Postavlja se božična drevesa, jaslice, otroci uživajo.

Ali ste opazili kakšno avstralsko navado, ki se vam je zdela zanimiva?

Avstralci so zelo prijazni ljudje. Ne vem točno, od kod to prihaja. To je bila prva stvar, ki sem jo opazil. Ko greste v

trgovino, ljudje rečejo: »Can I help you? (Vam lahko kako pomagam? op. a)«, pa rečejo: »Oprosti. Excuse me.« Pa rečejo: »Prosim.« Avstralci niso navajeni česna. Avstrec ga ni mogel na noben način. In potem greste v trgovino, da si boste kaj kupili, za vami je Avstrec in vi smrdite po salami in česnu. V zadnjem času se je to zelo spremenilo. Danes imajo tudi oni radi česen. So zelo obzirni do drugih ljudi. Seveda, zmeraj se dobi kakšna oseba, ki je ni dobro srečati.

Kakšne dejavnosti ste imeli v slovenskem društvu, kjer ste sodelovali?

Imeli smo zemljišče, veliko 4 hektarje, kjer smo zidali za slovensko društvo. Potrebno je bilo, da je ena oseba tam permanent (stalno, op. a.). Koča je bila zgrajena in med člani so gledali, kdo bi bil pripravljen za to delo. Takrat sem bil že sam, žena je umrla in tako sem bil tam 36 let hišnik, bil sem tudi vice president (podpredsednik, op. a.). Imeli smo šolo, slovenščino za otroke, upokojsko skupino, balinarje, lovce, žensko skupino. Vse je funkcioniralo. Interesantno je to, da dokler se je klub zidal in delal, je bilo vse v redu. Takoj ko je bil končan, so člani začeli odpadati, tako da imajo danes velike težave, da ga vzdržujejo. Slovensko društvo v Melbournu je bil prvi slovenski klub v Avstraliji. Okrog deset tisoč Slovencev je v Viktoriji ter pet slovenskih klubov. Če jih boste sešteli v vseh klubih, jih ne boste naštetli tisoč.

Ali ste ves čas delali v Melbournu?

Melbourne je bil moj base (center, op. a.). Ko sem še barval, so bila kakšna dela drugod, ampak samo dvesto kilometrov ven iz Melbournu. Tam dvesto kilometrov ni nič. Delo je mogoče trajalo od tri do štiri tedne, nato smo se vrnili nazaj v Melbourne. Eno leto sem delal tudi v gozdu, ker je leta 1961 Avstralija imela finančno stisko. Dela v Melbournu so odpadala in edino delo, ki sem ga dobil, je bilo v gozdu skoraj tristo kilometrov ven iz Melbournu.

Kakšen gozd je v Avstraliji? Kaj tam raste?

Gumtrees (evkaliptusi, op. a). Je zelo trden les.

Smrek kot pri nas ni?

Smreke ni niti ene, če je ne vsadite. Večkrat so prišli škofje iz Slovenije in so sadili lipe na dvorišču našega kluba, da bo za spomin. Vsaka lipa je umrla.

Če ni smrek, kaj uporabijo za božično drevesce? Pinetree (bor op. a.).

Katere živali živijo v Avstraliji?

Veliko je ježev, zajcev imajo ogromno. Enkrat smo šli na lov in sem rekel: »Sem videl zajca.« Pa mi je rekel, naj čakam. So prišli ven trije zajci, sem rekel, da zdaj pa bo. Ko jih je prišlo pet sem lahko streljal. Samega zajca ne ustreliš nikdar, ker smo imeli shotgun (šibrovka op. a.). Zajce so zastrupili, so jih skoraj uničili, dajali so jim zastrupljeno korenje. Zajci jedo travo in trave je tam malo. Kmet ima rad, da hrana ostane za živino. Še kengurujev ni več toliko v Avstraliji. Z našim slovenskim društvom smo šli na lov in kmet je bil kar vesel, da smo prišli na njihovo kmetijo streljat zajce in kenguruje, ker jedo travo.

Ali se kenguruje uporablja tudi za prehrano?

Ko sem delal v gozdu, sem ustrelil kenguruja. Z nožem, ki je za rezanje jermenov, ga nisem mogel odpreti. Uporabiti sem moral sekuro. Potem sem poskušal skuhati meso, ampak je zelo trdo. Vendar meso kengurujev tudi izvažajo.

Kako ste se odločili, da se vrnete nazaj v Slovenijo?

Brat Tine mi je rekel: »Veš, kaj, pridi domov.« In potem mi je šlo po glavi dvanajst mesecev ja, ne, ja, ne, ja, ne ... in sem se odločil. Sem kar vesel, da sem prišel, ker tam se samo govori, kako je v Sloveniji. Nekateri grejo v Slovenijo samo na dopust za tri tedne in potem rečejo: »Slovenci samo jamrajo, ampak se imajo kar fajn, imajo dobre avtomobile, imajo vsega.« Ja, dobro, to je v treh tednih. Vzame malo več časa, da vidite bolj resnično sliko.

Kako sem vam zdi, da se je Črni Vrh spremenil od časov, ko ste šli v Avstralijo?

Nič se ni spremenilo. Moji sošolci rečejo: »O, Viktor!« »Kdo si pa ti?« jih ne poznam. Minilo je veliko let. Edini, ki se ga malo spomnim, je Damjan. Črni Vrh se ni veliko

spremenil. Nekaj se je popravilo. Treba je čestitati tistim, ki so popravili hiše, ker so lepo napravili.

Kako bi opisali domačine, Črnovršce?
Prijazni, eni pridni, drugi malo drugače.

Se vam zdi, da je Črni Vrh živ kraj?

Kar se dogaja, je skoraj neverjetno. Lansko leto je bila razstava ročnih del v šoli. Česa takega še nisem videl. Ročna dela so bila tako natančno napravljena, kombinacija pa neverjetna. Nisem si mogel zamisliti, da kaj takega obstaja v Črnem Vrhu. Tako razstavo bi mogoče pričakoval v Ljubljani. Nisem se mogel naučiti, kako je bilo vse skupaj sestavljeno. Artisti sami dobijo petico, kdor je skladal te stvari, je spet vreden pohvale, učiteljice, ki so dale svoje znanje otrokom, si tudi zaslužijo pohvalo. Tako da sem bil zelo vesel. Vidim to mladino v Črnem Vrhu. Neverjetno so spodobni predstaviti eno igro, njihovo obnašanje je neverjetno in na splošno je mladina tukaj v Črnem Vrhu neverjetna. Tako mene jezi ta stvar, da občina ne pravi prav nič za mladino.

foto: Viktor Lampe

Odkar ste se vrnili, ste se zelo angažirali za polepšanje Črnega Vrha. Kaj vas je spodbudilo k temu?

Najprej sem opazil en kup smeti na travniku. Plačal sem, da se te smeti pobere in odpelje. Opazil sem smeti pod

zastavo. Potem sem okrog zastave uredil malo rožic, malo kamenja, da bolj pošteno zgleda. Avtobusna postaja je imela nalepljene plakate in lepilo je viselo na vse strani. Sem si rekel: »Ne vidim nikogar drugega, bom kar sam.« In sem opazil, da so bili ljudje kar zadovoljni s tem. To mi je dalo korajžo. Ena vrata na trgovini so bila črna, ena srebrna. Vsak dan to vidim in me je motilo. Pa sem telefoniral direktorju Franciju in je dovolil, da jih prebarvam. Tukaj pri sosedu so lepili plakate na vrata. Najmanj petsto risalnih žebličkov je bilo notri v vratih. In potem sem vse žebličke izvlekel ven in prebarval vrata. Čez en teden nekdo pride k meni in mi reče: »Hvala lepa, ker si obvaroval moja vrata.« Anyway (kakor koli op. a.), park je bil največje delo. Notri je bilo pet štorov. V Avstraliji naložijo drva na štor in zgori v zemlji, ker je suh. Tukaj sem šel v gozd, nabral les, sem ga dal na štor, a štor se je samo kahal. Vzel sem motorno žago, da bi ga razrezal, pa so bile spet težave. Tine je prišel na pomoč in je rekel: »Bomo vzeli kopača.« Petnajst kamionov zemlje je bilo napeljanih noter in sedem kamionov smeti je bilo odpeljanih proč. Moram se zahvaliti Juretu, da je podpiral to stvar. Končati je treba še fontano. Nabavile so se klopi, to je plačala občina. Kozolec je lepo napravljen, po mojem risanju. Meni so vseč prijazne stvari, ki dajo človeku malo veselja, malo boljši občutek.

Obnovili ste tudi spomenike.

Ja, za to se je treba zahvaliti Milanu Kavčiču. Opazoval sem, kako je delal svoje delo in napravil je zelo dobro delo. Na njih je bil mah, cement je bil razpokan, vogali so manjkali. Niti dovoljenja nismo imeli, da delo začnemo. Jaz sem klical v Idrijo, tam so rekli, naj pokličem v Novo Gorico. Rekli so mi, naj jim pišem in da bodo pogledali, kakšna je situacija. Tukaj vam sistem ne dela. Ko imaš delo pred sabo, ga napravi, ne ga pustiti za jutri. Črke na spomeniku je pobarval mojster, ki ga je župnik določil. Treba jih je bilo še enkrat sekati, ker so bile preplitve.

Kaj se vam še zdi, da je potrebno obnove? Česa se boste lotili naslednjega?

Govoril sem že z Barbaro, ki uči art (likovna umetnost op. a.) v šoli, da bi za table, ki obstajajo za obrtnike v

Trebčah, Zadlogu, dala nalogo otrokom, da vsak po svoje napravi načrt, kako bi si zamislil eno tablo. Dobro bi bilo, da bi bile vse enake, ne da so ene visoke, druge nizke. Upoštevati je treba sneg, da je proč od ceste in dovolj visoko. Zvonik mi ne gre v glavo. Za tako majhen denar bi se zvonik tako lepo napravil, da je neverjetno. Sem omenil župniku, pa je rekel, da zavisí od vaščanov. Saj to je prav.

Kaj se vam zdi dobro pri nas?

Mladina me je iznenadila. V Avstraliji ne bi videl take kvalitete. Narava je neverjetna. To je darilo, ki ga je Bog dal. Nekaj pa sem še pozabil povedati. Pet ljudi je letos dobilo priznanje in jaz sem bil eden od njih. Že takrat sem rekel, da prezgodaj, ker delo še ni končano. I mean (mislim op. a.), veseli me, da se je zgodilo, a je prezgodaj, ker delo ni končano. Jaz rad delo končam. Še to je treba povedati. Za Miklavževanje sem okrasil dvorano. Sedem ljudi sem vprašal, preden sem dobil tistega, ki je odgovoren za okrasitev. Pošiljali so me od enega k drugemu. Kot sem že rekel, nekatere stvari so zelo dobre, druge malo manj.

KATARINA RUDOLF

Znova odlični dosežki

Od 23. do 28. avgusta 2014 se je v Gornji Radgoni odvijal že 52. mednarodni kmetijsko-živilski sejma AGRA 2014. V okviru sejma se je tudi letos odvijalo državno sekaško tekmovanje lastnikov gozdov, ki se je vrstilo že 16. zapored. Po predhodnem območnem tekmovanju v Rakovem Škocjanu se je na državno tekmovanje uvrstila tudi ekipa iz Črnega Vrha. Ekipo so sestavljali že dobro poznani tekmovalci Niko Rupnik, Marko Žgavec, Miha Tominec in novinec v ekipi Tadej Rupnik. Na sončno nedeljo, 24. avgusta, so se fantje polni dobre volje odpravili v Gornjo Radgono. Ob petju motornih žag se je začetna trema izgubljala in se pretvarjala v tekmovalnost. Atraktivne discipline, v katerih so se pomerili tekmovalci med seboj, so bile varnost pri delu, menjava verige, kombiniran rez, prečni rez, zasek

in podžaganje, kleščenje ter podiranje na balon. Pri menjavi verige je pomembna hitrost in spretnost, saj morajo tekmovalci čim hitreje zamenjati verigo, pri tem pa se ne smejo poškodovati. Kombiniran rez od tekmovalcev zahteva žaganje dveh različnih hlodov, iz katerih morajo odžagati enake kolute. Hitrost igra pomembno vlogo tudi pri kleščenju, saj morajo tekmovalci v najkrajšem času požagati kline, ki so pritrjeni na hlod. Simulacijo podiranja drevesa predstavlja disciplina zasek in podžaganje. Ena izmed zanimivejših disciplin je najverjetneje podiranje na balon. Tu morajo tekmovalci deblo podreti točno na balon, da ta počí. Balon je od debla oddaljen kar 15 metrov. V disciplini varnost pri delu so vsi tekmovalci pokazali odlično znanje, saj so dosegli vse možne točke. Marko Žgavec je v svoji kategoriji nakladanja lesa in sestavljanja piramide pokazal veliko spretnosti in dosegel odlično 2. mesto. To je bila tudi najboljša uvrstitev posameznikov iz ekipe Črni Vrh. Tadej Rupnik je posamezno v prej opisanih disciplinah dosegel 9. mesto, Miha Tominec 25. mesto in Niko Rupnik 38. mesto. Kljub malo slabšim rezultatom je ekipa dosegla pohvalno 10. mesto. Ob tej priložnosti se vsi tekmovalci zahvaljujejo svojim navijačem, prav posebno zahvalo pa si zaslužijo njihovi sponzorji.

META PIVK

Zaželene ideje vseh krajanov

Društvo Trma tudi to leto ni počivalo. Člani društva so namreč pripravili vsakoletni celodnevni program. Tako je Zadlog 17. avgusta 2014 gostil kolesarje vseh starosti, igralce dame, pohodnike in ljubitelje domače harmonike. Na platnu sta se predstavila tudi filma režiserja Lovrenca Habeta, in sicer Vojni film 4 ter Matkova Tina, ki sta nastajala to poletje. Folklorna skupina, ki uspešno deluje, je bila zelo aktivna na raznih družabnih dogodkih, pred kratkim je nastopila tudi na tekmovanju na Notranjskem.

Marca je bil občni zbor, na katerem je bila ena izmed

tem tudi nastajajoče igrišče v Zadlogu. Predsednik društva Trma Jošt Rupnik je na občnem zboru povedal, da je po zdaj znanih podatkih realno pričakovati dokončanje prve faze del, to je priprava dokumentacije, v drugi polovici leta. Občina Idrija ima v ta namen že odprto postavko. Glede dveh zadloških mlekarn, ki ne služita več svojemu namenu in sta že občinska last, so povedali, da je sedaj še vedno potrebno jasno doreči, kakšna bo njuna nova namembnost. Predsednik je poudaril, da so zelo zaželeni tudi ideje vseh krajanov.

Trma je sodelovala tudi pri izdaji zbornika Črni Vrh pod Avstro-Ogrsko. Tako je kraj končno dobil obsežno knjigo zgodovinskih pričevanj o časih, ko je spadal pod Avstro-Ogrsko monarhijo, ko se je odvijala prva svetovna vojna in kako je bilo na Črnovrškem živahno kot nikoli poprej v zgodovini kraja. Krajanji in ljubitelji zgodovine Črnega Vrha so napolnili vaški trg na svečani predstavitvi zbornika, v katerem so avtorji združili številne dokumente in pričevanja o tem zgodovinskem obdobju. Dogodek je bil tudi prvi v Občini Idrija, s katerim so obeležili letošnjo 100-letnico začetka prve svetovne vojne. Trma podpira tudi vse naše odlične gozdarje, ki na vseh tekmovanjih posegajo po najvišjih mestih in stopničkah. Vsekakor pa si društvo želi in vabi člane vseh starosti, ki bi želeli aktivno sodelovati pri delovanju društva, da bo le-to karseda uspešno.

ANDRAŽ CORN, LOVRENC HABE

Matkova Tina – moja izkušnja v letošnjem filmu

»Dragi bralec, moram ti povedati, kako sem vesel, da lahko s teboj delim to svojo snemalno izkušnjo. Vse skupaj se je pričelo s petkom, 18. julija 2014. No, vsaj za nas, navadne smrtnike, torej igralce, statiste in pomagače, saj se je režiser s pomočnikom začel s filmom ukvarjati že lanskega oktobra. Zbrali smo se v Zadlogu pri Habetu, kjer smo okoli petih popoldne do-

bili nekaj za pod zob, nato pa smo odprli škatlo s kostumi, ki smo si jo sposodili od KUD-a Cerkno. Oblečeni smo se posedli v avto in se odpeljali do bližnje lokacije, le nekaj sto metrov stran. Tam je bilo prisotnih okoli 15 igralcev, tistih aktivnih pa je bilo 5. Prizor je vseboval kočijo s kočijažem in konja.

foto: Tea Habe

Zgodnje sobotno jutro se je začelo z zajtrkom. Saj vem, kakšno presenečenje. Po dveh z nutello namazanih kruhkih smo se ponovno oblekli v kostume in zlezli v kombi. Tokrat se nam je pridružila še igralčeva psica. In ne samo ona, pri snemanju naslednjih prizorov so nas s svojo prisotnostjo in igranjem počastile gospe študijskega krožka Med zgodovino in sodobnostjo iz Tolmina. Tako se je začelo odvijati snemanje dveh prizorov, v katerih smo hodili po makadamski poti. »Samo dva prizora,« si mislite, »to pa ni veliko!« Da, ne sliši se veliko, a ta dva prizora smo snemali okoli štiri ure pod žgočim soncem. Šele ko si prisoten pri snemanju nekega filma, vidiš, koliko dela in truda je vložena v nekaj, kar potem zgleda enostavno. Prizor je potrebno posneti z več zornih kotov, prav tako pa se morajo vse ponovitve prizora ujemati in biti pravilno odigrane. Pes je lajal, letela so letala, ta pa seveda ne sodijo v 18. stoletje.« Tako je svoj članek o izkušnji v sodelovanju pri filmu začel Andraž Corn.

Letos smo posneli 3 filme: spomladi smo v črnovrškem parku in pri Metki posneli kratki igrani film Marko, med

prvomajskimi počitnicami pa zadnji del Vojnih filmov: Vojni film 4 – Življenje je borba!

Največji projekt je bila Matkova Tina. Pisanja scenarija in iskanja lokacij snemanj (od Tolmina do Gorice, kjer je Tina dejansko hodila) smo se lotili že lanskega oktobra, vse rekvizite in snemalno opremo pa smo našli letos preko prvega polletja. Snemali smo dva vikenda, premierno pa smo ga uprizorili v črnovrški dvorani septembra, 14 dni zatem pa še v kinu pod zvezdami v Zadlogu. Sledilo je še osem ponovitev premier po Sloveniji.

Vse filme si lahko ogledate na Televiziji Zadlog. Drugo leto pa bomo naredili nekaj sproščenege, mladinskega, ljubezenskega, komičnega! Lepo vabljeni zraven – za vsakogar se najde vloga!

LUKA ŠIVEC

Zgodba o srebrnem traku

Pisalo se je leto 2013. Črnovrškemu občinstvu dobro poznani Old School Band je svojo zgodbo že nekaj mesecev vse bolj peljal k neizbežnem koncu, dva člana pa sta bila željna nadaljevati z igranjem rokenrola. Ideja je prišla na plano: »Prostor že imamo, večino opreme tudi – naredimo še en čisto nov bend!«

Prvič smo se sestali nekega avgustovskega večera, sicer v nekoliko drugačni zasedbi kot danes. Po dolgotrajnem iskanju basista in nekaj zamenjav članov smo decembra dobili današnjo obliko. Potrebovali smo še dobro ime. Bolj za šalo smo se domislili, da veliko bendov dobi ime tako, da le malo pogledajo okoli sebe in izberejo prvo stvar, ki jo zagledajo. Ker je naš prostor za vaje polepljen z raznimi posterji in srebrnim samolepilnim trakom, določeni deli opreme pa so popravljeni v slogu MacGyverja, je odločitev padla – SILVER TAPE.

Nastope smo z vnemo začeli v letu 2014 in do zdaj smo

imeli že celih 10 koncertov. Igrali smo tudi kot predskupina nekaterim znanim slovenskim bendom, kot so Big Foot Mama, Zmelkoov in Matjaž Jelen (ex. Šank Rock). V lepem spominu nam bo ostal tudi privatni rojstnodnevni »špil« na Hlevišah, kjer smo imeli super publiko, ter seveda naš sploh prvi koncert v dvorani v Črnem Vrhu na pustno soboto.

foto: Jan Sedej

Verjetno je že vsem jasen pomen hiše št. 80 v Črnem Vrhu, kjer že vrsto let prenašajo glasne sobotne večere na svojem podstrešju (hvala!). Upamo, da to ne moti preveč niti gostov v sosednjem gostišču. Nenazadnje pa se zahvaljujemo tudi vam, draga publika, za vso podporo, ki nam jo namenjate! Ob koncu leta lahko rečemo, da je za nami uspešno leto, obljubljam pa, da bomo uprli vse sile v to, da bo naslednje še bolj. Na rokenrol in ... no ..., saj veste kaj ...

DAVORINA ČEBULAR

Lanena dediščina

Letošnje leto je prineslo lep lanen napredek navkljub izredno nenavadnemu vremenu, ki nas je spremljalo skozi vse leto. Spomladi smo posejali lan na polju poleg smučišča v Dilah, saj polje v Balili leto poprej ni bilo

najbolj primerno. V letošnjem lanenem letu je nam vsem, ki smo sodelovali ali se dogajanj le udeleževali, najbolj ostala v spominu oktobrska nedelja, ena zadnjih sončnih, pa tudi ena redkih sončnih, razen junijskih toplih dni.

Zadnjo soboto v avgustu, dober mesec pred omenjeno nedeljo, smo prvič preizkusili obnovljeno laneno jamo pri Čuku v Idrijskem Logu in sodelovali v sklopu dogodkov Dediščina gre v šole. Tako nas je nekako gnalo, da jamo spričo obnove in dobrega začetka izkoristimo in povabimo tete in strice, ki jim je bilo to delo nekoč obvezno delovno opravilo.

Proti vsem pričakovanjem je bila za nas pripravljavce udeležba tako na prvi kot seveda na drugi prireditvi vzpodbudna, predvsem pa zelo vesela in polna dobrega vzdušja, ki so mu piko na i dodali še harmonikaši.

Uvodoma so nam bila predstavljena lanena opravila v kronološkem vrstnem redu, kot se vrstijo skozi leto, od setve pa skoraj do tkanja. V nadaljevanju so se nam pridružile še terice, ki so nam z obilo znanja in nostalgije pokazale, kako se je dejansko trlo. Mislim, da je vsem nam, pa tudi dekletom samim, najbolj ostalo v spominu, ko so zapele pesem Predica, ki je marsikateremu od poslušalcev orosila oko.

Tega dne smo otrli več kot polovico pridelka, lanskega kot tudi letošnjega. Vsi željni poizkusiti nekaj novega, pa tudi obuditi znanje, ki so ga že leta nazaj osvojili, so lahko prišli na vrsto.

Za konec pa je prišla še obvezna malica teric, ki seveda tokrat niti najmanj ni bila tako obilna in predvsem pa močna kot nekoč, nikakor pa ne skromna, in upamo, da nihče ni odšel domov ne lačen ne žejen, še posebej pa ne terice.

foto: Magda Gantar

Namenoma je prvi del zapisan brez imen, ker je njim namenjen sklepni del tega besedila, v katerem bi se najprej zahvalili za vso naprošeno ali prostovoljno pomoč vsem v besedah ali dejanjih, predvsem pa glavni demonstratorki in poznavalki Anici, pomožnemu demonstratorju in poznavalcu Tonetu, stricu Cirilu, da so dovolili obnovo lanene jame pod težo moledovanja nečakinj Lidije, Majde z možem Zdenkom in Silve ter njihovo nesebično pomočjo, Anki in Stanetu za tolikšno nepričakovano pomoč, Ivanu, ki ni mogel reči ne, da ne bi bila lanena jama obnovljena, stricu Jožetu za krasno obnovljene lesene dele, Cirilu za posojen rifel vsakokrat, ko nam pride na pamet, Abrahtovim za vse ostalo posojeno orodje, da se imamo s čim bahati, tericam za vse spomine in preneseno znanje, še posebno pesnici Jelki, harmonikašem za glasbeno kuliso, Žgavčevim, da so nas sprejeli in nam toliko pomembnega povedali še o sklepnem delu, ki nas še čaka, tkanju, Dušanki in sodelavcem na ICRI, Mojci, Nini in Gregorju iz Geoparka ter vsem obiskovalcem tega ali onega dogodka čez vse leto.

Štejejo sekunde

Avtomatski eksterni defibrilator (AED) je prenosna elektronska naprava, ki je sposobna zaznati zastoj srca pri človeku. S pomočjo električnega sunka pa lahko srce ponovno požene in s tem reši življenje. Uporaba naprave je varna in enostavna, uporablja jo lahko prav vsak. Po vklopu aparata sledimo navodilom, ki jih aparat sporoča po vgrajenem zvočniku. Sam po sebi aparat seveda ne rešuje življenj, je pa izredno dobrodošel dodatek pri oživljanju z masažo srca in umetnim dihanjem.

Letos je tudi Črni Vrh dobil svoj prvi AED, s katerim razpolaga PGD Črni Vrh in je bil kupljen s sredstvi, ki so jih darovali Marko in Marija Mikuž ter Zavarovalnica Triglav, ki jim gre velika zahvala. Ker je pri nenadnem srčnem zastoj časa izredno velik dejavnik, je AED nameščen na zunanji severni steni gasilskega doma in je dostopen vsakomur. Aparat je zaklenjen v omarici, zato je potrebno, preden lahko aparat vzamemo iz omarice, pritisniti tipko s simbolom telefonske slušalke (sproži se klic v Zdravstveni dom Idrija) in počakati, da nam zdravstveni delavec na drugi strani telefonske linije odklene omarico.

Aparata se ne smemo bati uporabiti, ko je to potrebno, saj z njim ne moremo škoditi osebi, ki potrebuje pomoč, ampak ji lahko zgolj zelo pomagamo.

foto: Tomaž Rudolf

Janja Kavčič
NAPISALA JE PESEM

Napisala je pesem svetu v dokaz,
da ona ni luna, skrita v čas,
ona je veter, ki pihal bo jutri,
ona je sonce, ki zbuja se z jutri.

Povsod je hodila z glavo v oblakih,
a ona ni lopov, skrit v korakih,
ona je senca, ki pleše z duhovi,
ona je slika, ki zadiha ob zori.

Pisala je dnevnik solznih oči,
da ona ni pesnik, skrit v temi,
ona je misel, ki zabada v srce,
ona je ptica, ki leti čez vse.

Naskrivaj je bežala v lastne romane,
a ona ni rima, skrita v omare,
ona je listje, ki odpade z drevesa,
ona je prah, ki ne vzame slovesa.

Janja Kavčič
KRNEKI

Klavstrofobičen in mlad – odkrivaš svet zunaj vrat.
Ločilo in vezaj – ne znaš ne naprej ne nazaj.
Moder in zelen – ohranjaš svoj refren: KRETEN.

Nevrotičen in mlad – odpiraš vrata v lasten smrad.
Hlače in srajca – pozabljaš na svoja jajca.
Izkušen in tepen – ohranjaš svoj namen: POŠTEN.

Frontalen in mlad – uživaš življenje kot zadnjo pomlad.
Glava in rep – vsaka črka doda nov oklep.
Hiter in težak – ohranjaš svoj korak: JUNAK.

Zaljubljen in mlad – tavaš in iščeš: imam te rad.
Žlica in nož – princ na konju nikoli ne boš.
Lizika in tobak – ohranjaš svoj predznak: BEDAK.

Sonja Habe
KAZEN BOŽJA

Z eno roko
je voz peljal,
z drugo
v njej cunje držal,
po cesti je tekel
in vpil
hi hi, konjiček.

Otroci
ob njem so skakljali
in vpili
še še, konjiček.

Odrasli so ga dražili,
zaničevali,
se mu smejali,
kazen božja, so dejali.

Bil je junak,
v svojem svetu
izgubljen,
od svojih zapuščen,
bilo mu ni mar
ne za dom, hrano,
le otroke
imel je rad venomer.

Skupaj so po cesti skakljali,
s konjičkom rezgetali
in vpili
hi hi, konjiček.

Sonja Habe
STAR KOVČEK

Po prašni cesti
tava sam
z lesenim kovčkom v roki,
hodi po znani poti,
išče dom.
Vrača se iz labirinta
vojnih grozot.
Smrt in trpljenje
bila sta povsod.
„Le zakaj,“
vpije srce
„in moj dom, kje je?“

Hiša prazna, izropana,
ni očeta, matere,
ne sestra.
Vzela jih je vojna.
Le zakaj?
Vprašaj počasi zbledi,
čas, ki rane celi,
srce umiri,
vidi lepoto,
vonja lipe cvetoče,
sliši petje ptic,
čuti ljubezen,
čuti dom.

Kovčku najde prostor
in ostane
osamljen, zaprašen ...
Le tu in tam
poboža ga z očmi,
takrat ga pri srcu zaščemi,
saj v njem je zaklad
v njem so spomini.

Orumenele slike
o fantu govore,
ki sanje je imel,
a prekleti vojni čas
mu jih je vzela.

Lilijana Homovec
SAMA

Sama zaspim na vrtovih
svojih misli,
sama si pogladim kožo,
zavihano od vetra.
Sama voham dež,
ki prihaja z juga.
Sama ljubim trpke rože
v razgretih tleh.
Sama si povem resnice,
prav nič lepše od njih samih.
Sama točim vodo slano
iz oči v atmosfero.
Sama ... ,
čisto sama.

Lilijana Homovec
V TEMI

Najgloblje brezno,
skoraj v peklu,
potem me išči samo
prav na temnem dnu.

Ko s prsti praskam skale
in iščem kak izhod,
le kri kaplja iz nohtov,
ne najde pa se pot.

Če bi v popolno temo
se rad odšel hladit,
dobil me boš na koncu,
ko tolčem z glavo v zid.

Sonja Habe

PEPCA IN MALKA

Ko sva s prijateljico lepega poletnega dne vandrali po Kanjem Dolu mimo Snežnarjeve domačije, sem se vprašala: »Čemu tako trpljenje za obstoj, če nekega dne za tabo ostanejo le kupi ruševine?«

Le kdo ju ni poznal, drobni ženici, ki sta z optimizmom dodajali dneve letom, se iz dneva v dan borili za preživetje. Pri njiju se je ustavil čas, samo tja gor je bilo treba, že si se znašel več desetletij nazaj. Kot sodelavko Župnijske Karitas me je pot večkrat zanesla tja gor, da sem jima ponudila roko v pomoč pri čiščenju, spravilu sena in krompirja ali samo na klepet.

Spominjam se, združila sem prijetno s koristnim in jo k njima mahnila peš. Ozka steza je vodila po bregu do hiše. Ta se mi je skozi goščo nasmihala, prislone na v breg. Jutranje sonce jo je s svojimi žarki božalo, bila je kakor iz pravljice. Bela, pritlična, z malimi zelenimi okni, na njih cvetoče pelargonije, tako bujne, da so zasedle vso okno. Iz dimnika se je rahlo valil dim. Dimnik ni bil speljan skozi streho, temveč skozi steno v breg. Tam stoji pokončen in ponosen.

Po stopnicah si stopil v prostorno vežo. Veža, črna je bila, hkrati kamra za sušenje mesa in drvarnica, ob steni so bila zložena drva, da so bila pri roki, poleg klada za sekanje, ob njej prislonejena sekira. »To je za lumpe,« je malo za šalo, malo zares omenila Pepca. Iz veže so vrata vodila v kuhinjo, hišo in v hlev ter na senik.

Vedno sta se razveselili obiska, le če sta opazili neznanega človeka, sta ga raje skozi okno opazovali. Od štedilnika se je širila toplota, ki je jutru in kuhinji dajala domače ozračje. Na njem je brbotala voda. »Boš kavo?« je sledilo vprašanje. Nisem smela odkloniti, čeprav sem vedela, da bo bolj vodena. V kuhinjo je s težkimi koraki pridrsala še Pepca, prisedla in začela spraševati o vaških novicah. Na obrazu se mi je zarisal nasmeh. Vedela sem, da je bolj na tekočem o novicah kakor jaz.

Pri hiši ni bilo elektrike, malo iz trme, malo iz ponosa nista dovolili pripeljati elektrike v hišo. Ni veliko manjkalo, le še nekaj metrov, toda ko so povedali, da ne bo zastoj, je bilo zgodbe konec.

Kuhinja je bila črna, vanjo se je kadilo iz veže. Na pomlad je Tone kuhinjo prebelil, bilo je prav lepo. Pod oknom je stalo betonsko korito. V njem sta pomivali, prali perilo in se umivali. Štedilnik je bil zidan, ogenj je v njem plapolal cel dan, dopoldne močnejše, popoldne samo toliko, da je živel. Pripravljali sta enostavne obroke hrane. Vsako leto sta zredili prašička, da sta imeli tudi suho meso za dolge zimske dni.

Pepca je bila starejša, imela jih je devetdeset, Malka, njena nečakinja, pa nekaj čez sedemdeset. »Ja, ja, me bodo kmalu nesli iz hiše z nosom naprej,« se je Pepca pogosto norčevala. Na vprašanje, zakaj se nista omožili, je Pepca povedala, da je v mladosti skrbela za bolne starše in sestro, leta pa so kar tekla. Malka je bila že domenjena, pa se je tik pred poroko premislila. Ni povedala, zakaj, vendar človek slutiti, da ni hotela pustiti Pepce same. Nekoč jih je bilo veliko pri hiši, bilo je živahno, imeli so več živine, celo pastirja.

Do nedavnega sta še vse sami opravljali. Imeli sta kravico, prašiča, nekaj kokoši, od tega sta živeli, pridelali sta maslo, imeli jajca, zelenjavo, krompir.

Košnja je bila najbolj težaško delo, zato sta prosili za pomoč. Pod hišo je bila strmina, seno so grabili v dolino, ga v lanenih rjuhah na hrbtu nosili na skedenj. Malko še sedaj vidim, kako sta izpod rjuhe, polne sena, kukali nogi, ko se je počasi, opotekajoče dvigovala proti domu.

Hiša je bil prostor, kjer sta se največ zadrževali in spali. Za vrati v kotu je bila kmečka peč, vedno topla, menda le nekaj dni poletja ne. Na peči je med grmado dek in druge navlake imela Pepca svoje ležišče. Le kako se je vsak dan, večkrat dnevno, vzpenjala nanjo, je bila uganka. Našel si jo, ko je sedela na njej. Nasproti pod oknom je bil delovni bank. Na njem so mizarili, brusili, opravljali druga popravila. Ob njej je bila vzdana omara s predali, kjer so imeli spravljene razne priboljške, sladkor, olje, vino, žganje, kavo, nad čimer je bedela Pepca. V drugem kotu je imela Malka svojo posteljo. Na sredi je bila velika miza, ob njej stara omara.

Kopalnice in stranišča ni bilo pri hiši. Umivali sta se v kuhinji, potrebo sta opravljali v hlevu. Pozimi je bilo hudo, burja je neusmiljeno brila okrog vogalov, zametla poti do hiše, niti vrat nista mogli odpreti. Več mesecev nista videli človeka. Ni slučaj, da se reče pri Snežnkarju. Kaj sta le delali? Se pogovarjali, molili, brali, se prerekali? Pepca je znala biti ostra, Malka je ponižno brundala, bolj sebi v brado kakor njej. Temačne zimske dneve sta si razsvetljevali s petrolejko in svečami. Njun prijatelj je bil star tranzistor. Danes, ko le pritiskamo na gumbe, si tako življenje težko predstavljamo. Drva sta imeli v veži, vse je bilo pri roki, imeli sta toplo, čakali sta dan, ko bo k njima pokukal kak obiskovalec in razbil to monotonost.

Po kratkem klepetu sem vzela metlo, vedro in očistila hišo. »Radi vidiva, da je čisto, ko na prvi petek pride župnik obhajati,« sta dejali.

Imeli sta voljo, optimizem, ki jo je naključni obiskovalec vedno odnesel seboj v dolino. Lepo je bilo priti na obisk ali na delovno pomoč. Opazil si hvaležnost in veselje v očeh, se vračal bogatejši v srcu, z mislijo, če zmoreta, zmorem tudi jaz.

Prišel je dan, ko je Pepca padla. Malka je šla po pomoč k sosedom, ti so poklicali zdravnika. Zdravnica se ni mogla načuditi. Devetdesetletna Pepca ni imela v ambulanti niti kartona. Pepco so odpeljali v bolnišnico, kjer je po nekaj dnevih izgubila bitko in zaključila svojo življenjsko pot.

Malka je trmasto vztrajala doma. Ni se znašla, brez Pepce ni znala živeti, od žalosti ni ne kuhala ne jedla, odsotno je strmela predse. Z zvijačo, da jo peljejo na pregled, so jo odpeljali v dom. Ni minilo leto, ko so vaški zvonovi zvonili tudi njej. Umrla je od žalosti, osamljena, iztrgana iz varnega domačega zavetja. Tako sta končali Snežnkarjevi ženici.

Končala se je zgodba neke družine, ki se je hote ali nehote upirala razvoju civilizacije. Ostale so ruševine, ostal je spomin na dve pogumni ženici.

Krog življenja

*Živiš lahko na dva načina. Lahko se pretvarjaš, kot da ni nič čudežno. Lahko pa imaš vse za čudež.
(Albert Einstein)*

V letu 2014 smo se na Črnovrški planoti razveselili 15 novorojenčkov. Rodili so se Samanta, Genovefa, Leonida, Izabela, Alja, Nejc, Lenart, Enej, Katja, Žiga, Nadja, Blanka, Abel, Alja, Aid.

V letošnjem letu smo se poslovili od 11 sokrajanov. Umrli so Pavel Škvarča, Ivan Tratnik, Herman Rupnik, Justin Rupnik, Silvester Pivk, Valentin Šemrl, Filip Šemrl, Valerija Baretta, Anica Lampe, Avguštin Trček, Stanislav Likar.

Podatki so bili zbrani 15. decembra 2014.

Idrija

DZ-SP 908

ČASOPIS

2014

908 (497.4 Črni Vrh nad Idrijo)

0 10 1 18347 , 1

COBISS c

HRV. IZR. LIBR.

